

**Miad Na Balita
Na Pasugid
Marcos
Pauna Na Mga Ambal Parti Ta
Yi Na Libro Na Marcos**

Yi na libro pangarwa ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na gatuman kanen ta liag ta Dyos daw may uturidad kanen na alin ta Dyos.

Naan ta yi na libro nasulat man parti ki Juan na manugbautismo na napili ta Dyos aged iwali din naan ta mga itlaw na dapat magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, Jesus ya galibot naan ta Galilea daw Judea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Gapaayad kanen an ta mga itlaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw.

Tama na isturya naan ta yi na libro parti ta pagpaayad Jesus ta mga itlaw na may masakit daw duma pa na katingalaan na buat din. Paagi ta mga nasulat parti ta mga buat din na katingalaan mlaman ta na kanen an may bakod na gaem na alin ta Dyos. Mga gapanguna ta mga Judio parti ta iran na riliyon paryo ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo parti ta Mga

Sinulat Moises, ula danen gabaton ta patudlo Jesus daw ula man gapati na kanen an papadala ta Dyos. Pakontra gid danen kanen an. Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta mga natabo ki Jesus naan ta Jerusalem seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Marcos

1. Pagwali Juan na manugbautismo (1:1-8)
2. Pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen (1:9-13)
3. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga itlaw na naan kanen ta Galilea (1:14 - 9:50)
4. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (10:1-52)
5. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (11:1 - 15:47)
6. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (16:1-8)
7. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan (16:9-20)

Umpisa Ta Miad Na Balita

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Yi sinulat parti ta kaumpisaan ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo na Bata Ta Dyos.

² Umpisa miad i na balita paryo gid ta ambal ta Dyos na nasulat Isaias na prupita anay pa sa. Yi ambal ta Dyos,

“Ipadala ko una ki kaon ake na manugsugid

aged ipriparar din agian ta imo na pag-abot.”*

* **1:2** Malakias 3:1

³ Kanen “ittaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi. Ambal din ta mga itlaw, ‘Ippriparar nyo agian an para ta pag-abot ta Ginuo. Tادلengen nyo dalan an na agian din!’ ”†

⁴ Natuman sinulat Isaias na giling Juan naan ta lugar na ula kabalayan daw naan dya gawali ta mga itlaw na danen an kinanglan magnelsel daw dilian iran an na mga sala para patawaren danen an ta Dyos. Pawali din man na dapat na pamatuuran danen iran na pagnelsel paagi ta pagpabautismo naan ki kanen. ⁵ Sikad tama na mga itlaw giling ki kanen alin ta syudad Jerusalem daw duma pa na mga banwa ta bilog na prubinsya Judea. Gaamin danen an ta iran na mga sala daw pabautismuan din danen an naan ta Suba Jordan.

⁶ Juan i gabayo ta mga nauman alin ta belbel ta kamilyo daw iya an na bakles buat alin ta langgit ta ayep. Pagkaan din an mga apan-apan daw deges ta putyukan.† ⁷ Iling ti pawali din man naan ta mga itlaw, “May mabot sunod ki yaken na mas datas iya na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan. Dili a bagay na magsirbi ki kanen

† **1:3** Isaias 40:3 Naan ta Marcos 1:3 itlaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi beet ambalen Juan na manugbautismo daw agian an beet ambalen mga itlaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo. † **1:6** Pasuot Juan na bayo paryas man ta pasuot ta mga prupita anay pa sa na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Sikad simpli iya na bayo daw pagkaan. Ta timpo Juan, belbel ta kamilyo pabuat na benang daw paimo na tila. Bayo na buat ta tila na alin ta belbel ta kamilyo pasuot ta mga imol.

maskin na magdemel na magbadbad ta igot ta iya na sandal tak datas gid iya na katengdanan. §
 8 Yaken gabautismo ki kyo paagi nang ta waig, piro kanen ya a magbautismo ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo.”

*Pagbautismo Daw Pagtintar Ki Jesus
 (Mateo 3:13–4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)*

9 Ta yon man na timpo na tama na mga itaw gapabautismo ki Juan, galin Jesus i ta banwa Nazaret na sakep ta Galilea daw miling ki Juan. Pabautismuan kanen i Juan naan ta Suba Jordan.

10 Na nabautismuan en Jesus i daw gatakas kanen ta waig, dayon gabukas langit an daw Dyos Ispiritu Santo an gapababa naan ki kanen paryo ta salampati. 11 May namatian na gambal na naan ta langit, “Kaon ake na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kaon.”

12 Pagtapos ta pagbautismo ki Jesus, dayon kanen i padala ta Dyos Ispiritu Santo na miling naan ta lugar na ula kabalayan. 13 Naan dya gatinir kanen i ta kwarinta na adlaw daw patintar kanen i Satanas. May anen man dya mapintas na mga ayep, piro paasikaso kanen i ta mga angil.

*Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan
 (Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)*

14 Napriso Juan ya na manugbautismo daw giling dayon Jesus i naan ta Galilea daw gawali ta miad na balita na alin ta Dyos. 15 Ambal din, “Abot en uras na naan ta plano ta Dyos. Anduni abot

§ 1:7 Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtanggap ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay.

en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos!* Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala daw magpati ta miad na balita.”

¹⁶ Na gapanaw Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea,† nakita din mag-utod na mananagat na Simon daw Andres na danen an galaya. ¹⁷ Gambal Jesus i ki danen, “Muyog kaw ki yaken aged imuon ta kyo na ake na mga tinudluan. Paryo ta ubra nyo na kyo yan mananagat ta sidda yon man imuon ta kyo na mananagat ta mga itlaw tak tudluan ta kyo na maglaygay ta mga itlaw na magpasakep danen ta pagdumala ta Dyos.” ¹⁸ Pag-ambal Jesus, pabilin dayon danen iran ya na mga laya daw gakuyog ki kanen.

¹⁹ Gapadayon Jesus ta pagpanaw naan ta kilid ta dagat daw naan ta unaan nakita din mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo. Naan danen an ta iran na buti na gapuna danen an ta iran na pukot. ²⁰ Paumaw Jesus danen an daw padilian dayon danen iran na amay naan ta buti duma ta mga itlaw na pasuulan daw gakuyog danen an ki Jesus.

*Itlaw Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Lucas 4:31-37)*

²¹ Jesus i daw iya an na mga tinudluan giling naan ta banwa na Capernaum. Naan ta Adlaw Ta Pagpuay, gaselled kanen i naan ta balay tipunan daw gatudlo ta mga itlaw dya. ²² Gatingala gid

* **1:15** Pwidi nyo mabasa parti ta pagdumala ta Dyos naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:16** Pwidi nyo mabasa parti ta Dagat Galilea naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga itlaw ya ta iya na panudluon tak kanen an gatudlo alin ta iya gid na alam. Dili kanen an paryo ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises[†] tak patudlo danen naan nang alin ta alam ta duma na itlaw. ²³Naan man ta balay tipunan may mama na naseddepan ta malain na ispiritu na gasinggit, ²⁴“Jesus na taga-Nazaret, man-o tak anen ka di? Giling ka di taan aged silutan kay? Kala ta kaw daw kino ka! Kaon yan alin gid ta Dyos!”

²⁵Paay Jesus malain ya na ispiritu, “Sagbak! Mwa ka dyan ki kanen!” ²⁶Pag-ambal din, itlaw ya gapegpeleg tenged ta malain na ispiritu daw ispiritu ya gasinggit na gagwa naan ta itlaw.

²⁷Pagkita ta mga itlaw dya na napagwa Jesus malain ya na ispiritu, gatingala gid danen an daw gainsaay, “Uy! Ino taan ni? Bag-o gid na panudluon! May uturidad kanen an na bisan mga malain na ispiritu gatuman ki kanen. Na pasugo din danen an na maggwa, dayon man tuman!”

²⁸Dasig paglapta naan ta bilog na Galilea balita an parti ta mga nabuat Jesus.

*Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Itlaw
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)*

²⁹Jesus i galin ta balay tipunan duma ki Simon daw Andres na miling naan ta balay danen Simon. Gakuyog man Santiago daw Juan.

³⁰Naan ta balay Simon, pasugiran dayon Jesus i ta mga itlaw dya na ugwangan Simon na bai ganegga tak nadangga. ³¹Papranian Jesus kanen an daw paibitan naan ta lima daw bangunon.

[†] **1:22** Pwidi nyo mabasa parti ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Gapuas dayon iya na dangga daw gaimes kanen an ta pagkaan para ki danen Jesus.

³² Na mapon en na pasalep adlaw an, padala naan ki Jesus tanan na mga itlaw na may masakit naan ta banwa na iran Simon daw mga nased-depan ta malain na mga ispiritu. ³³ Tama gid na mga itlaw gatipon naan ta tubangan ta balay ya na paryo naan dya bilog na banwa. ³⁴ Paayad Jesus tama na mga itlaw ta iran na mga masakit daw papagwa din man tama na malain na ispiritu na naan ta mga itlaw. Paay din na dili mag-ambal mga malain an na ispiritu tak nlanan danen daw kino kanen an.

*Pagwali Jesus Naan Ta Galilea
(Lucas 4:42-44)*

³⁵ Na mapit-madlaw, gabangon Jesus i daw miling naan ta lugar na ula kabalayan daw mangamuyo. ³⁶ Simon i daw iya na mga duma gangita ki Jesus. ³⁷ Pagkita danen ki kanen, gambal danen, “Tama gangita ki kaon!” ³⁸ Piro, ambal din, “Miling ki naan ta mga banwa na dani nang aged magsugid ta miad na balita naan ta mga itlaw tak iling tan ake na tuyo ta pag-iling naan ta mga banwa.”

³⁹ Tenged iling tan ambal Jesus, galibot kanen an ta bilog na Galilea. Naan ta mga balay tipunan ta mga Judio gasugid kanen ta miad na balita. Gapagwa man kanen an ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itlaw.

*Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)*

⁴⁰ May gaprani ki Jesus na mama na may segeng na masakit ta langgit. Galuod kanen an daw gapakiluoy, “Daw gusto no, mapaayad a no ta ake na masakit.” ⁴¹ Naluoy gid Jesus i daw pabitan din mama an daw ambal din, “Gusto ko! Mayad ka!” ⁴² Pag-ambal Jesus, nakamang dayon masakit ta langgit ta mama an daw naayad en.

⁴³ Pagpaayad Jesus ta mama, papanaw din dayon ⁴⁴ na paambalan gid, “Dili ka mugid naan ta bisan kino parti ta ake na pagpaayad ki kaon. Magdiritso ka nang naan ta pari daw magpatanaw na nayad ka en. Magdala ka man ta alad na igo ta sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga napaayad alin ta segeng na masakit ta langgit aged may pamatuod ka naan ta mga itlaw na nayad ka en.” ⁴⁵ Piro, gapanaw mama ya daw bisan indi kanen punta palapta din balita na paayad Jesus kanen ya. Tenged ta pagsugid ta mama ya, Jesus i dili en kaselled ta maskin indi na banwa na kanen i makita ta tama na mga itlaw tak tama magtipon ki kanen. Naan nang en kanen ta gwa ta mga banwa naan ta mga lugar na ula kabalayan. Piro, sigi man gyapon iling mga itlaw an naan ki kanen alin ta lain-lain na mga lugar.

2

Mama Na Dili Kapanaw (Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i galalik daw melled naan ta Capernaum. Galapta balita na naan en kanen i ta ulian din na balay.

² Sikad tama na mga itlaw gatipon dya. Ula en

pwistuan duma an bisan naan ta gwa ta gangaan. Na gatudlo Jesus i ki danen parti ta ambal ta Dyos, ³ may giling dya na appat na itlaw. Patuwangan danen isya na mama na dili kapanaw. ⁴ Tenged ta katamaen ta mga itlaw, dili danen an kaprani naan ki Jesus. Gapanaik danen an naan ta apaw ta atep ta balay daw pabusluan danen na usoy naan ta patindegan Jesus.* Pagbuslo danen ta atep, naan dya danen patunton mama ya na ganegga ta iya na neggaan. ⁵ Na nakita Jesus na danen an gasalig gid ki kanen na mapaayad din mama an, gambal kanen i ta mama an, “Tong, napatawad en imo an na mga sala.”

⁶ May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gamungko dya daw gambal ta iran na kauling, ⁷ “Man-o tak gambal kanen an ta iling tan? Iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos! Ula duma na makapatawad ta mga sala daw dili, Dyos nang!”

⁸ Piro, nlanan Jesus na gaisip danen an ta iling tan daw dayon paambalan din, “Man-o tak gaisip kaw ta iling tan? ⁹ Indi ta darwa na i mas dali nang buaten ko naan ta yi na mama na dili kapanaw? Ambalen ko na napatawad en iya na mga sala, o ambalen ko na kanen an mangon daw mangan din iya na neggaan daw manaw? Simpri darwa i paryas nang na dali buaten tak iling an tan mabuat paagi nang ta gaem daw uturidad ta Dyos. ¹⁰ Pamatuuran ko ki kyo na Kanen Na

* **2:4** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Nauman atep an ta mga plapa daw natakaban ta lunang.

Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan† may uturidad naan ta kalibutan i na magpatawad ta mga sala.” ¹¹ Dayon, gambal Jesus i ta mama na dili kapanaw, “Gasugo a ki kaon, mangon ka! Dleen no neggaan no an daw muli.”

¹² Naan ta tubangan ta tanan na mga itlaw, gabangon mama an daw pabitbit din dayon iya na neggaan daw mwa. Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos. Ambal danen, “Ula kay pa kakita na paryo ti!”

*Pag-umaw Jesus Ki Levi Na Muyog Ki Kanen
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)*

¹³ Giling isab Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea. Sikad tama na mga itlaw giling ki kanen daw patudluan din danen an. ¹⁴ Na natapos en Jesus ta pagtudlo, gapanaw kanen i daw nakita din isya na manugsukot ta buis na ngaran din Levi na bata Alfeo. Gamungko Levi i naan ta bayaran ta buis. Gambal Jesus i ki kanen, “Muyog ka ki yaken aged kaon isya man ta ake na mga tinudluan.” Pag-ambal Jesus, gatindeg dayon Levi i daw muyog.

¹⁵ Na Jesus i gakaan naan ta balay Levi, iya na mga tinudluan gakaan duma ki kanen. Gakaan man duma ki danen Jesus tama na mga manug-

† **2:10** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

sukot ta buis daw makasasala na mga itlaw[†] tak tama na mga itlaw na iling tan gakuyog ki kanen. ¹⁶ May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na mimbrow man ta grupo ta mga Pariseo[§] na kakita na Jesus i gakaan duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw. Gainsa danen an ta mga tinudluan Jesus, “Man-o tak gakaan kanen an duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga itlaw?”

¹⁷ Na namatian Jesus insa ya danen, sabbat din, “Mga itlaw na miad iran na lawa ula gakinanglan ta duktor. Piro, mga itlaw an a na may masakit, danen gakinanglan ta duktor. Nyan na ula a giling di para manggat ta mga itlaw na salig danen na matareng danen an. Giling a di para manggat ta mga itlaw na makasasala aged magsunod danen an ki yaken.”

Insa Parti Ta Pagpwasaw
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Mga tinudluan Juan na manugbautismo daw mga Pariseo man, pirmi danen gapwasa. May mga itlaw na giling ki Jesus daw minsa ki kanen, “Man-o tak mga tinudluan Juan daw mga tinudluan man ta mga Pariseo gapwasa, piro imo an a, ula danen gapwasa?” ¹⁹ Gasabat Jesus i,

[†] **2:15** Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga itlaw. Pwidi nyo mabasa parti ta makasasala na mga itlaw naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. [§] **2:16** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Pariseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

“Daw may kumbira ta kasal, impusibli na mga paimbitar an magpwasa mintras mama na bag-o nang kasal anen pa don duma ki danen! Daw kanen duma pa ki danen, dili danen magpwasa! ²⁰ Piro, mabot adlaw na kanen an kamangen naan ki danen. Yon en uras na danen an magpwasa.”*

²¹ Gambal pa Jesus i, “Ula bisan kino na gatupak ta bag-o na tila na ula pa nabunaki naan ta daan na bayo. Daw iling tan buaten din, mag-itad tinai ya naan ta bayo daw magbakod pa gid gisi an ta bayo tenged gakeddet tupak ya. ²² Iling man tan, ula bisan kino na gaugsak ta bag-o na bino na dili pa iseg na gabula pa naan ta daan na ugsakan na langgit na ula en gainat.† Daw iling tan buaten din, mabustik ugsakan tenged ta pagbula ta bino. Masayang bino daw ugsakan man. Dapat bag-o buat na bino iugsak naan ta bag-o buat na ugsakan na langgit na gainat pa.”‡

*Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)*

²³ Ta Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na triguan. Na gaagi dya danen an, mga tinudluan din gaugot ta pila na mga passi ta trigo aged kan-enen. ²⁴ May mga Pariseo na gambal ki Jesus, “Lagen no ubra ta imo

* **2:20** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa duma ki danen. † **2:22** Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit ta kanding. ‡ **2:22** Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an.

na mga tinudluan. Man-o tak gabuat danen an ta iling sa na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay?”§

²⁵⁻²⁶ Sabat Jesus, “Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David naan ta timpo Abiatar na pinakadatas na manugdumala ta mga pari na nletem gid David ya daw iya na mga duma tak ula makaan! Giling David ya naan ta balay ta Dyos daw gakaan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises.”*

²⁷ Gambal pa Jesus i ki danen, “Adlaw Ta Pagpuay pabuat ta Dyos para ta kayaran ta mga itaw. Mga itaw an ula pabuat ta Dyos para ta Adlaw Ta Pagpuay. ²⁸ Gani, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad na magbeet daw ino tugot na buaten maskin naan ta Adlaw Ta Pagpuay.”

3

Mama Na Lima Din An Kimay (Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

§ **2:24** Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani.

* **2:25-26** Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos.

¹ Na gaselled isab Jesus i naan ta balay tipunan, naan dya may mama na isya din an na lima kimay. ² Naan man dya pila na mga itlaw na gapanilag gid ki Jesus daw ayaren din mama an naan ta Adlaw Ta Pagpuay tak papangitaan danen kanen i ta sala aged maakusaran. ³ Gambal Jesus i ta mama na lima din an kimay, “Mindeg ka daw mubang naan ta mga itlaw.” ⁴ Pag-ambal Jesus ta mama ya, gainsa kanen naan ta mga itlaw, “Naan ta Mga Sinulat Moises, ino patugot na buaten ta naan ta Adlaw Ta Pagpuay? Indi ti: Magbuat ki ta miad, magbuat ki ta malain? Magluwas ki ta mga itlaw, magpatay ki ta mga itlaw?” Pag-ambal din, ula gid may gasabat ki kanen. ⁵ Patan-aw din danen an na naan ta iya na palibot na may kagilek kanen an. Galain beet din an tak desseen iran na tagipusuon. Ambal din ta mama ya, “Untayen no imo na lima na kimay.” Dayon, pauntay ta mama iya na lima daw nayad en. ⁶ Galin dya dayon mga Pariseo daw gasapol danen an duma ta mga itlaw na gasunod ki Herodes* daw ino paagi na Jesus an ipapatay danen.

Sikad Tama Na Mga Itlaw Na Gasunod Ki Jesus

⁷ Gapanaw Jesus i daw iya na mga tinudluan na miling naan ta kilid ta Dagat Galilea. Gasunod man ki danen sikad tama na mga itlaw na naan galin ta Galilea daw Judea. ⁸ Tama man na mga itlaw naan galin ta Jerusalem, lugar na Idumea, liyo ta Suba Jordan daw mga lugar na dani ta mga

* **3:6** Mga itlaw na gasunod ki Herodes isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio.

banwa na Tiro daw Sidon tak nabalitaan danen parti ta mga pabuat Jesus. ⁹ Tenged sikad tama na mga itlaw dya, pasugo Jesus iya an na mga tinudluan na mag-anda ta isya na buti aged daw magginetek gid man mga itlaw, may masakayan kanen an. ¹⁰ Tenged na tama en napaayad din, mga itlaw na may masakit na naan dya gasel-et gid naan ta mga itlaw aged magtandeg nang danen ki kanen. ¹¹ Naan man dya, na nakita Jesus i ta mga malain na ispiritu, mga itlaw na naseddepan danen gadapa naan ta tubangan din daw gasinggit mga malain na ispiritu, “Kaon Bata Ta Dyos!” ¹² Paambalan din gid mga malain na ispiritu na dili mugid naan ta mga itlaw daw kino kanen an.

*Pagpili Jesus Ta Dusi Na Apustulis
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)*

¹³ Gatukad Jesus i naan ta isya na bukid na patipon din mga liag din an na pakuyugon. ¹⁴ Naan dya, patagan din ta katengdanan na paumaw na apustulis dusi an na pakuyog din aged magduma ki kanen daw ipadala din man na magwali parti ta pagdumala ta Dyos. ¹⁵ Patagan din man danen an ta uturidad na magpagwa ta mga malain na ispiritu naan ta mga itlaw.

¹⁶ Yi dusi na napili din: Simon na pangaranan din na Pedro, ¹⁷ mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo na danen an pangaranan din man na Boanerges na beet ambalen mga bata ta dageeb. ¹⁸ Napili din man danen Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago na bata Alfeo, Tadeo, Simon na Makabanwa

¹⁹ daw Judas Iscariote† na ta uryan magtraydor ki kanen.

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

²⁰ Na guli en Jesus i, gaginetek isab sikad tama na mga itlaw, ino pa ula en kanen timpo na maan daw iya na mga tinudluan. ²¹ Na namatian ta iya na pamilya na ula kanen timpo maan, giling danen an dya aged kamangen kanen i tak gambal danen na kanen ula en naan ta igo na isip.

²² May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na naan galin ta Jerusalem na gambal, “Naseddepan kanen an Satanas na pangulo ta mga malain na ispiritu. Yon man na napagwa din mga malain na ispiritu paagi ta gaem na alin ki Satanas.”

²³ Paumaw Jesus mga itlaw an na marani ki kanen. Gaisturya kanen i ki danen paagi ta isya na alimbawa, “Ino pagpagwa Satanas ta paryo din man na Satanas? ²⁴ Daw mga sinakepan ta isya na kaarian magkuntraay, iran na kaarian dili magpadayon. ²⁵ Iling man tan isya na panimalay. Daw mga itlaw na naan ta isya na panimalay magkuntraay, magubba man iran an na pamilya. ²⁶ Daw kuntraen Satanas iya an na kaugalingen na yon man kanen daw iya an na mga sinakepan magbelagay, dili magpadayon iya an na pagdumala. Mapirdi gid kanen an. ²⁷ Daw may itlaw na liag melled daw mamang ta mga pagkabetang naan ta balay ta iseg na itlaw, impusibli na kaselled kanen

† **3:19** Iscariote i dili apilyido Judas. Iscariote beet ambalen taga-Kerrote tak Kerrote banwa na alinan din.

an daw dili din anay magapos iseg ya na ittaw. Daw nagapos en, sigurado gid na makamang din en mga pagkabetang naan ta balay.† 28 Iling man tan na sarang ko pagwaen mga malain na ispiritu. Sugiran ta kyo na tanan na sala ta mga ittaw daw mga ambal danen na malain na kuntra ta Dyos mapatawad pa. 29 Piro, daw kino mag-ambal ta malain kuntra ta Dyos Ispiritu Santo, dili kanen an mapatawad. Iling tan na sala, dala-dala din ta ula katapusan.”

30 Paambal Jesus iling tan tak ambal ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na kanen i naseddepan ta malain na ispiritu.

Mga Kauturan Jesus

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Na gatudlo Jesus i ta mga ittaw, gabot iya na mga utod na mama daw iya na inay. Gatindeg danen an naan ta gwa daw papaumaw danen Jesus i. 32 Tama na mga ittaw gamungko palibot ki kanen daw isya ki danen gasugid, “Naan ta gwa imo ya na inay daw mga utod na gangita ki kaon.”

33 Gainsa Jesus i, “Kino ake an na inay daw mga utod?”

34 Pag-insa din, gatan-aw kanen an naan ta mga ittaw na gamungko palibot ki kanen daw ambal din pa ki danen, “Kyo yan pabilang ko na ake na inay daw mga utod 35 tak daw kino gasunod ta kabebet-en ta Dyos, danen pabilang ko na ake na mga utod daw inay.”

† 3:27 Naan ta paanggid na paisturya Jesus iseg na ittaw beet ambalen Satanas. Ittaw na gagapos ta iseg na ittaw beet ambalen Jesus.

4

Mangunguma Na Gasabwag (Mateo 13:1-23; Lucas 8:4-15)

¹ Gatudlo isab Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea. Sikad tama na mga ittaw giling dya daw gatipon naan ki kanen. Tenedged sikad tama it-taw, gasakay kanen i naan ta buti na gapundo daw mungko. Mga ittaw an a, naan danen ta kilid ta dagat. ² Tama iya na patudlo ki danen paagi ta mga paanggid na isturya. Ta iya na pagtudlo ki danen iling ti ambal din, ³ “Mamati kaw! May mangunguma na giling ta iya na uma aged magsabwag ta binni. ⁴ Ta iya na pagsabwag, may mga binni na katupa naan ta dalan. Mga yupan gaprani daw mga binni an ubos danen ta tuktok. ⁵ Duma an na binni katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak. Tenedged tappaw nang, ula nang lugay nanlisok en mga binni an. ⁶ Na ugto-adlaw en, galayeng daw gakeseg tak babaw nang mga gamot an. ⁷ Duma man an na binni katupa naan ta basak na natubuan ta mga telleken na lamunon. Na gatubo en mga lamunon, nalemmes mga binni ya na gatubo. Gani, ula namunga. ⁸ Piro, duma pa gid na binni katupa naan ta dayad na basak daw gatubo, gabakod daw namunga. May bunga na gapungpong ta trinta na passi, may anen man sisinta daw may anen pa man isya gatos.” ⁹ Gambal pa Jesus i, “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

¹⁰ Na Jesus nang en daw dusi na apustulis daw duma pa na gakuyog ki kanen, gainsa danen

ki kanen parti ta mga paanggid din na isturya.
¹¹ Gambal kanen i, “Kyo na mga tinudluan ko patagan ta Dyos ta pribiliyo na mlaman nyo mga ula din pasugira anay pa sa na parti ta iya na pagdumala. Piro, duma na mga ittaw natudluan parti ta iya na pagdumala paagi nang ta mga paanggid na isturya ¹² aged,
 ‘maski tan-awen pa danen ta miad ake na mga buat,
 dili man gyapon kaintindi daw ino beet ambalen,
 maski matian pa danen ta miad ake na mga itudlo,
 dili man gyapon kaintindi tak daw kaintindi danen an,
 magnelsel ta iran na mga sala
 daw marani ta Dyos daw patawaren din danen an.

Piro, dili gid miag danen an na magnelsel.’ ”*

¹³ Gambal pa Jesus i ki danen, “Daw ula nyo naintindii paanggid an na isturya parti ta mangunguma, dili nyo man maintindian duma pa na mga paanggid. ¹⁴ Yi beet ambalen ta paanggid an: Binni na pasabwag ta mangunguma, yon tudlo na parti ta ambal ta Dyos. ¹⁵ Mga binni na katupa naan ta dalan paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga ittaw, piro gabot dayon Satanas daw pakamang din naan ta iran na isip patudlo ya ki danen. ¹⁶ Mga binni na katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga ittaw daw pabaton dayon na may kalipay, ¹⁷ piro iran na pagpati dili terek ta iran na nakem.

* **4:12** Isaias 6:9-10

Paryo danen ta tanem na mga gamot an babaw nang. Gani, ula nang lugay iran na pagpati. Na gabot mga prublima daw papangabot danen ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagpati ta tudlo ya, patalikuran danen dayon iran na pagpati. ¹⁸ Mga binni na katupa naan ta natubuan ta mga telleken na lamunon paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw, ¹⁹ piro nalipatan danen tudlo ya tenged gapalibeg danen parti ta pangabui, gangabot na magmanggaranen daw subla na andem ta duma na mga betang. Ula en pulos iran na pagpati tak ula resulta na paryo danen an ta tanem na ula gabunga. ²⁰ Mga binni na katupa naan ta dayad na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga itlaw daw papatian man danen daw may dayad na resulta iran na pagpati. Danen an paryo ta tanem na gapungpong ta bunga na may trinta na passi, may sisinta daw may anen man isya gatos.”

*Lampraan Naan Ta Tungtungan
(Lucas 8:16-18)*

²¹ Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan paagi ta paanggid, “Di’ ba daw mga itlaw magtutod ta lampraan daw dleen naan ta iran na kwarto, dili danen takleban ta gantangan? Dili man danen ibetang naan ta dalem ta kattri! Simpri ibetang danen naan ta tungtungan ta ilaw. ²² Iling tan ake an na panudluon tak ula may patago na dili magwa. Ula man may pasikrito na dili mlaman ta tanan. ²³ Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”

24 Gambal pa gid kanen an, “Matian nyo gid ambal ko i. Daw magprusigir kaw na maintindian ta miad ake na mga patudlo, maintindian nyo gid ta miad daw dugangan pa gid ta Dyos inyo na pag-intindi. 25 Iling tan dapat buaten nyo tak daw kino kaintindi daw gapati ta ake na mga patudlo parti ta pagdumala ta Dyos, dugangan pa gid ta Dyos iya an na pag-intindi. Piro, daw kino ula gapati, bawian pa ta Dyos kanen an daw ino na naintindian din parti ta pagdumala ta Dyos.”

Binni Na Gatubo

26 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan paagi ta paanggid, “Pagdumala ta Dyos paryo ta matabo daw isya na itaw magsabwag ta binni naan ta iya na uma. 27 Adlaw kilem, bugtaw man kanen an daw gatunuga, mga binni an nanlisok daw gatubo maskin ula din naintindii daw ino na pagtubo. 28 Naan ta basak tanan na kinanglan ta tanem aged magtubo. Una, puon an gadaon, sunod gauway daw ta uryan may tinggas na mga bunga. 29 Daw inog en, miling dayon tag-iya naan ta uma daw magdala ta panggapas tak uras en na anien.”

Binni Na Mustasa

(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

30 Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Indi ta pakumparar pagdumala an ta Dyos? Ino na paanggid ate na gamiten aged masaysay pagdumala din an? 31 Pagdumala din an paryo ta natabo ta binni na mustasa† na

† 4:31 Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy. Ula pagulay, piro liso ta mustasa pagamit na panglasa.

patanem ta isya na itlaw naan ta iya na uma. Yi na binni pinakatise ta tanan na binni. ³² Piro, na natanem en, gatubo daw gabakod na mas pa bakod kaysa ta tanan na tanem na gulay daw gabaal gid mga sanga na bisan mga yupan an gapasilong daw gasalag naan ta iya na mga sanga.”

³³ Tama pa gid na paanggid na iling tan na pagamit Jesus ta iya na pagtudlo ta mga itlaw parti ta pagdumala ta Dyos. Patudlo din nang ki danen sarang an danen maintindian. ³⁴ Ula kanen gatudlo ki danen daw dili, paagi nang ta mga paanggid. Piro, daw kanen nang en daw iya na mga tinudluan, pasaysay din ki danen daw ino beet ambalen ta mga paanggid.

*Pagpauntat Jesus Ta Unos
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)*

³⁵ Na semsem en ta yon man na adlaw na gais-turya Jesus i ta mga paanggid naan ta iya na mga tinudluan, gambal kanen ki danen, “Mos! Maked ki naan ta liyo.” ³⁶ Padilian danen tama ya na mga itlaw na gatipon dya daw gasakay danen an naan ta buti na naan dya en Jesus i. Galarga danen duma ki Jesus daw pila man na mga itlaw na kasakay naan ta duma na mga buti. ³⁷ Na galakted danen an, nali nang gasampi pelles na angin. Sigi gid taklap baled an daw tise nang nasanapan buti an. ³⁸ Jesus i gatunuga naan ta ulin na may palunan kanen. Papukaw kanen i ta iya na mga tinudluan daw ambal danen, “Mistro, ula nang ki kaon na maledang ki?”

³⁹ Pag-ambal danen, gabangon kanen daw pauntat din angin an daw pamanduan din baled an, “Maglinaw daw maglineng!” Dayon, gauntat biskeg na angin daw sikad kalmada. ⁴⁰ Gambal kanen i ki danen, “Man-o tak nadlek kaw? Ula kaw gid pagsalig ki yaken?”

⁴¹ Nadlek gid danen an na paryo dili mapati ta iran na nakita. Gambal danen an, “Ino taan klasi na itaw ni? Bisan angin an daw baled gatuman ki kanen!”

5

Mama Na Naseddepan Ta Linibo Na Malain Na Ispiritu

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

¹ Gapadayon Jesus i daw iya na mga tinudluan ta iran na paglakted daw gabot naan ta liyo Dagat Galilea naan ta lugar ta mga Gerasano.*

² Pagkawas Jesus naan ta buti, may gasugat dayon ki kanen na mama na naan galin ta patyo. Mama an naseddepan ta malain na ispiritu ³ daw pirmi kanen an gatinir naan ta patyo. Dili man en kanen magapos bisan kadinaan pa ⁴ tak tama en na bisis na pagapos iya an na batiis daw lima, piro pabugto din nang mga kadina an naan ta iya na lima daw pagubba din pusas an naan ta iya na batiis. Bisan kino dili kapegeng ki kanen. ⁵ Adlaw kilem bisan indi kanen, naan ta patyo daw naan

* **5:1** Naan ta pila na mga kupyta ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego nasulat Gerasano, piro naan ta duma na mga kupyta nasulat Gadareno daw naan ta duma man na mga kupyta nasulat Gergeseno.

man ta mga bukid, pirmi kanen an gasinggit daw paninaan din iya an na lawa ta mga bato.

⁶ Na nabantaw din Jesus i, gadlagan kanen an daw galuod naan ta atubangan Jesus. ⁷ Gasinggit kanen an, “Jesus! Kaon na Bata ta Dyos Na Labaw Ta Tanan! Man-o tak anen ka di? Gapakiluoy a ki kaon paagi ta ngaran ta Dyos na dili a no sakiten.” ⁸ Iling tan ambal ta mama an tak bag-o nang paambalan Jesus, “Kaon na malain na ispiritu, maggwa ka ta mama na i.”

⁹ Painsaan Jesus mama an, “Ino ngaran no?” Gasabat malain na mga ispiritu na naan ta mama, “Ake na ngaran Linibo tak tama kay.” ¹⁰ Sigi kanen gapakiluoy ki Jesus na dili nang danen an paalinen ta lugar na ya.

¹¹ Naan ta bangilid na dani ki danen Jesus, may paneng ta baboy na ganuklad. ¹² Gapakiluoy mga malain ya na ispiritu ki Jesus, “Pailingen kay no naan ta mga baboy. Pabay-an kay no na magseddep ki danen.” ¹³ Pag-ambal danen, pabay-an din nang danen an daw gagwa danen alin ta mama daw gaseddep naan ta mga baboy. Mga baboy ya gadlagan paebes ta bangilid daw nulog naan ta dagat daw nalemmes tanan. Katamaen ta mga baboy mga darwa libo.

¹⁴ Mga manugbantay ta mga baboy gadlagan ta subla na adlek daw gasugid ta mga itlaw naan ta banwa daw ta mga baryo parti ta iran na nakita. Mga itlaw an giling ki Jesus para makita danen mama ya. ¹⁵ Pag-abot ta mga itlaw ki Jesus, nakita danen mama an na padilian en ta linibo na malain na ispiritu. Gamungko mama an daw may bayo en

na suot daw usto en iya na isip. Nadlek danen an tanan tenged ta iran na nakita. ¹⁶ Mga kakita ya ta katingalaan na pabuat Jesus, danen gasugid ta mga ittaw na bag-o nang gid gabot parti ta natabo ta mama na padilian ta mga malain na ispiritu daw natabo man ta mga baboy. ¹⁷ Pagmati ta mga ittaw, gapakiluoy danen an ki Jesus na malin kanen ta iran na lugar.

¹⁸ Na makay en Jesus i naan ta buti, mama an na padilian ta malain na mga ispiritu gapangabay na muyog ki kanen. ¹⁹ Piro, ula din patuguti mama an. Ambal din, “Miad pa, muli ka ta imo na mga kauturan daw sugiran no danen an ta katingalaan na nabuat ta Ginuo Dyos ki kaon na naluoy kanen an ki kaon.” ²⁰ Pag-ambal Jesus, gapanaw mama an daw giling naan ta lugar ta sampulo na syudad na pangaranan na Decapolis.† Naan dya pasugid din katingalaan na nabuat Jesus ki kanen. Tanan na kamati ki kanen gatingala gid.

*Bata Jairo Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)*

²¹ Ta pagbalik Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Galilea, galakted danen an naan ta liyo na kilid ta dagat. Tama na mga ittaw gatipon ki kanen na naan nang pa kanen ta kilid ta dagat. ²² May mama na gaprani ki Jesus na isya na gadumala ta balay tipunan. Ngaran din Jairo. Pagkita din ki Jesus, galuod kanen an naan ta tubangan Jesus

† **5:20** Decapolis i ngaran ta lugar na naan dya nasakep sampulo na syudad na naan dapit sennangngan ta Suba Jordan. Naan ta linggwai na Griego ngaran na Decapolis beet ambalen sampulo na syudad.

²³ daw gapakiluoy gid, “Ake na bata na dalagita tagumatayen en. Miling ki naan ta ame na balay. Daw maimo nang, itungtong no imo na lima naan ki kanen para mayad daw mabui.” ²⁴ Pag-ambal Jairo, gakuyog Jesus ki kanen.

Ta pagpanaw danen Jesus munta iran Jairo, tama na mga itlaw gakuyog na gadas-egay daw Jesus i naipit ta iran na pagdas-egay. ²⁵ May isya na bai na anen man dya na iya na rigla ula gapeet ta usto seled ta dusi anyos. ²⁶ Tama na kabellay naagian din ta pagpabulong naan ta lain-lain na mga duktor asta naubos en iya na kwarta ta pagpabulong. Piro, imbis na mayad kanen an, gadugang pa gid iya an na masakit. ²⁷ Tenged nabalitaan din parti ki Jesus, gasel-et kanen an naan ta tama na mga itlaw daw magprani naan dapit ta tudtod Jesus daw patandeg din bayo na pangkabay Jesus. ²⁸ Iling tan pabuat din tak naan ta iya na isip, “Bisan matandeg ko nang iya na bayo, mayad a gid.”

²⁹ Pagtandeg ta bai ta bayo Jesus, dayon peet iya na rigla daw nabatyagan din na nayad en kanen an ta iya na masakit. ³⁰ Nlaman Jesus na may gaem na alin ki kanen na gapaayad ta itlaw. Galiso kanen an dayon daw minsa ta mga itlaw, “Kino gatandeg ta ake na bayo?” ³¹ Gasabat iya na mga tinudluan, “Nakita no na tama na mga itlaw gadas-eg ki kaon. Man-o tak minsa ka pa daw kino gatandeg ta bayo no an?”

³² Piro, sigi kanen tan-aw ta palibot na pangita din daw kino gatandeg ki kanen. ³³ Tenged nlanman ta bai natabo ya ta iya na pag-ayad, gaprani

kanen an ki Jesus na gakereg ta subla na adlek. Galuod kanen naan ta tubangan Jesus daw pasugid din tanan na natabo ta iya na pag-ayad.

³⁴ Gambal Jesus i ki kanen, “Kay, tenged ta imo na pagsalig, nayad ka. Muli ka en na may kataway ta nakem tak ayad ka en ta imo na masakit.”

³⁵ Na gambal pa Jesus i ta bai ya, may gabot na pila na mga itaw na naan galin ta balay ta mama an na gadumala ta balay tipunan. Ambal danen, “Dili ta nang en pailingen pa Mistro an naan ta balay nyo tak ula en bata no ya.”

³⁶ Piro, ula intindia Jesus iran an na ambal. Gambal kanen an ta mama an na gadumala ta balay tipunan, “Dili ka magkulba. Magsalig ka nang.”

³⁷ Ta pagpadayon danen Jesus ta iran na pagpanaw, paambalan din mga itaw an na dili nang muyog. Pakuyog din nang ya danen Pedro daw mag-utod na Santiago daw Juan. ³⁸ Pag-abot danen naan ta balay ta mama an na gadumala ta balay tipunan, nakita Jesus mga itaw an na gasinaba. Duma an ki danen gagal daw duma an a gaug-og. ³⁹ Gaselled Jesus i naan ta balay daw ambal din ta mga itaw, “Man-o tak gasinaba kaw daw gangagal? Bata an dili patay. Gatunuga nang kanen an.” ⁴⁰ Piro, patatawaan nang ta mga itaw Jesus i.

Papagwa Jesus tanan na mga itaw daw paselled din amay daw inay ta bata daw paselled din man tallo din na duma naan ta selled na anen dya bata ya. ⁴¹ Pabitan Jesus lima an ta bata daw mambal,

“Talitha koum,”[†] na beet ambalen, “Kay, gambal a ki kaon, mangon ka.”⁴² Dayon, bangon kanen an daw gapanaw-panaw naan ta kwarto. Kanen an dusi anyos en. Mga ginikanan din sikad gid tingala.⁴³ Piro, paambalan Jesus danen an na dili mugid ta bisan kino parti ta nakita danen na pabuat din, daw paambalan din man danen an na tagan bata an ta pagkaan.

6

Pagsikway Ki Jesus Ta Iya Na Mga Kasimanwa (Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Galin Jesus i daw iya na mga tinudluan ta banwa na dani ta Dagat Galilea daw miling ta banwa na naan dya kanen i gabakod.*² Ta Adlaw Ta Pagpuay, giling kanen i naan ta balay tipunan. Naan dya kanen gatudlo ta mga ittaw daw tama na kamati ki kanen gatingala gid. Ambal danen, “Indi alin iya na patudlo? Indi alin iya na kanlaman? Makatingala gid mga buat din!³ Di' ba kanen isya nang na karpintiro? Di' ba kanen bata Maria daw iya na utod danen Santiago, Jose, Judas daw Simon daw mga utod din na bai anen man di gaistar?” Tenged iling tan iran na isip parti ki kanen, ula gid danen an gapati ki kanen.

⁴ Gambal Jesus i ki danen, “Bisan indi na lugar, mga prupita an na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos pataod gid ta mga ittaw, piro naan ta iran gid na banwa, ula pataura ta iran na kasimanwa. Ula

[†] **5:41** Talitha koum ambal na naan ta Aramaic na linggwai.

* **6:1** Nazaret banwa na naan dya gabakod Jesus.

man danen an pataura ta iran na mga parinti daw pamilya.”

⁵ Tenged mga kasimanwa Jesus ula gapati ki kanen, dili gid tama nabuat din na mga katingalaan naan ta iran na banwa. Dili gid tama na mga itaw na may masakit paayad din paagi ta pagtungtong ta iya na lima. ⁶ Gatingala kanen an na ula danen an gapati ki kanen.

*Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apustulis
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)*

Pagtapos Jesus ta pagtudlo naan ta balay tipunan, galibot kanen i naan ta mga banwa daw gatudlo. ⁷ Paumaw din dusi an na apustulis na magtipon naan ki kanen daw pasugo din danen an na manaw na tag-darwa. Bag-o danen manaw, patagan din anay danen an ta uturidad aged magpagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga itaw. ⁸ Paambalan din mga apustulis na ta iran na pagpanaw tungkod nang dleen an danen. Dili danen magdala ta pagkaan, binagteng daw kwarta man naan ta iran na puyo-puyo. ⁹ Gambal man kanen i ki danen na pwidi magsandal, piro dili magdala ta bayo na mlaan. ¹⁰ Gambal pa kanen i ki danen, “Daw padayunon kaw naan ta isya na balay, naan kaw nang dya magtinir keteb na malin kaw ta iran na banwa. ¹¹ Piro, daw dili kaw batunon ta mga itaw naan ta isya na banwa daw dili man miag danen mamati ki kyo, malin kaw dya. Ta inyo na pag-alin, ipakita nyo na papadpad nyo yab-ok an ta inyo na mga batiis na alin ta iran na banwa bilang pamatuod kuntra

ki danen tak ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita.”

¹² Gapanaw mga apustulis an daw gawali ta mga itlaw na danen an dapat magnelsel daw dilian iran na mga sala. ¹³ Tama na malain na ispiritu napagwa ta mga apustulis naan ta mga itlaw daw tama man na may masakit na papairan danen ta lana ta olibo na paayad danen.

Pagpatay Ki Juan Na Manugbautismo
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴ Namatian Ari Herodes† mga isturya parti ta mga pabuat Jesus tak bantog gid en Jesus an. May mga itlaw na gambal, “Jesus an, kanen Juan na manugbautismo na nabannaw. Yon na may gaem kanen ta pagbuat ta mga katingalaan.”

¹⁵ Duma an gambal, “Jesus, kanen Elias na prupita anay pa sa.”

Duma pa gid an a gambal, “Jesus an isya na prupita na paryo ta mga prupita anay pa sa.”

¹⁶ Piro, na namatian Herodes ambal ta mga itlaw, gambal kanen, “A, Juan ya na pauturan ko ta lieg nabannaw!”

¹⁷ Nlaman Herodes parti ki Juan tak kanen mismo gasugo na Juan ya dakepen, gapuson, daw prisuon tenged ki Herodias na pasawa din bisan Herodias an sawa ta iya na utod na Felipe ¹⁸ daw tenged man na kanen an pirmi paambalan Juan, “Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises

† **6:14** Ari Herodes na pasambit naan ta birsikulo katursi ari na paumaw na Herodes Antipas. Pwidi nyo mabasa parti ki Herodes Antipas naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na Herodes.

na pasawa no sawa ta imo na utod.” ¹⁹ Tenged ta ambal Juan, gademet Herodias ki Juan daw liag din na patayen. Piro, dili din mabuat iya na liag ²⁰ tak bakod gid pagtaod Herodes ki Juan. Juan ya paamblian man Herodes tak nlanan din na Juan matareng daw dyusnon. Na gamati kanen ta wali Juan, nadayaran kanen i bisan galibeg iya na ulo parti ta namatian din.

²¹ Ta uryan, gabot upurtunidad na patagaran Herodias aged Juan an ipapatay din. Herodes i, naan ta iya na kaadlawan gakumbira daw paimbitar din iya an na mga ittawan na may datas na katengdanan, mga upisyal ta sundalo daw duma na mga ittaw naan ta Galilea na may datas na katengdanan. ²² Na gakumbira danen, bata Herodias na dalagita gaselled daw gasayaw daw nanganya gid Herodes daw iya na mga bisita. Gambal kanen i ta dalagita, “Ayuon no ki yaken bisan ino gusto no, iatag ko ki kaon.” ²³ Gasumpa kanen daw gambal pa, “Bisan ino ayuon no ki yaken, iatag ko ki kaon bisan tenga pa ta ake na kaarian.”

²⁴ Gagwa dalagita i daw gainsa ta iya na inay, “Ino ayuon ko?” Sabat inay din, “Ayuon no na Juan na manugbautismo uturan ta lieg.”

²⁵ Dalagita i gadali-dali balik naan ta ari daw mambal, “Gusto ko na atag no dayon ki yaken ulo Juan na manugbautismo na nabetang naan ta bandiyado.”

²⁶ Pagmati ta ari, gansel gid kanen tak kinalan gid na iatag paayo ta dalagita tenged ta iya na sumpa na namatian ta mga bisita din.

²⁷ Pasugo din dayon iya an na manugpatay na sundalo na uturan Juan ta lieg daw dleen ulo an

naan ki kanen. Gapanaw sundalo ya naan ta prisuan daw pauturan din Juan ta lieg. ²⁸ Padala ta sundalo ulo ya na nabatang naan ta bandiyado daw paatag naan ta dalagita daw paatag man ta dalagita naan ta iya na inay.

²⁹ Na namatian ta mga tinudluan Juan na kanen patay en, giling danen dya na mangen lawa din daw lebbeng.

*Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Ittaw
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)*

³⁰ Mga apustulis ya na papanaw Jesus na tag-darwa gabalik naan ki kanen daw pasugid danen tanan ya na nabuat danen daw natudlo.

³¹ Gambal kanen i naan ta iya na mga apustulis, “Miling ki naan ta lugar na ula kabalayan para kapuay ki bisan ula nang lugay.” Iling tan ambal Jesus tenged sikad tama na mga ittaw giling dya daw ula untat iran na pag-iling daw ula en uras danen Jesus na maan.

³² Gasakay danen an ta sakayan na buti na danen nang daw miling naan ta lugar na ula kabalayan. ³³ Piro, pag-alin danen Jesus, nakita daw nakala danen an ta tama na mga ittaw. Gadlagan mga ittaw an alin ta lain-lain na mga banwa daw miling ta lugar na puntaan danen Jesus. Mga ittaw an una pa abot ki danen Jesus. ³⁴ Pagkawas danen Jesus, patan-aw din sikad tama na mga ittaw na gatipon dya daw naluoy gid kanen i tak paryo danen ta mga karniro na ula manugbantay. Tenged ta iya na kaluoy, tama patudlo din ki danen.

³⁵ Na dali nang en magsalep adlaw, gaprani mga tinudluan Jesus ki kanen daw mambal, “Mapon

gid en, naan ki pa di ta lugar na ula kabalayan.
³⁶ Miad taan daw pailingen no mga itlaw an naan ta dani nang na mga baryo daw banwa aged malit ta iran na pagkaan.”

³⁷ Piro, sabat Jesus, “Kyo mag-atag ki danen ta iran na makaan.”

Gainsa danen ki Jesus, “Ino! Manaw kay pa daw malit ta tinapay na bali darwa gatos na sinsilyo na pilak[†] aged ipakaan ki danen?”

³⁸ Ambal Jesus, “Lagen nyo tuo daw pila buok na tinapay naan ki kyo.”

Pag-usisa danen, gasabat danen an, “Limma na tinapay[§] daw darwa na sidida.”

³⁹ Pasugo Jesus iya na mga tinudluan na grupo-grupuon na papungkuon mga itlaw an naan ta dayad na lamunon. ⁴⁰ Gapungko mga itlaw an na gagrupo ta tag-isyá gatos daw tag-singkwinta. ⁴¹ Pakamang Jesus limma an na tinapay daw darwa na sidida. Gaangad kanen ta langit daw gapasalamat ta Dyos. Dayon, pabiak-biak din tinapay ya daw paatag naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag naan ta mga itlaw. Patengatenga din man sidida ya ki danen tanan. ⁴² Kakaan danen tanan daw nabusog. ⁴³ Patipon ta iya na mga tinudluan sama ya na tinapay daw sidida daw napanno danen dusi na baskit na darko. ⁴⁴ Katamaen ta mga mama na kakaan limma libo.

[†] **6:37** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trintay-syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw. **§ 6:38** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo trintay-utso, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na itlaw.

*Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)*

⁴⁵ Na natipon en ta mga tinudluan Jesus sama ya na tinapay daw sidda, pasakay din dayon danen an naan ta isya na buti daw paambalan na muna en lakted naan ta liyo munta ta Betsaida tak paulien din pa mga ittaw an. ⁴⁶ Na napauli din en, giling kanen i naan ta bukid aged mangamuyo.

⁴⁷ Na semsem en, mga tinudluan Jesus naan en ta laod, daw Jesus i nabilin na isya nang naan ta takas. ⁴⁸ Nakita din na nabellayan danen ta paggayong tak sungsong angin an. Na mapit-madlaw en, gasunod kanen i ki danen na gapanaw kanen naan ta apaw ta waig. Na malambayan din en danen an, ⁴⁹ nakita danen kanen an na gapanaw naan ta apaw ta waig. Gasinggit danen an tak salig danen bagat kanen an. ⁵⁰ Danen tanan kakita ki kanen daw nadlek gid. Dayon gambal kanen i, “Isegen nyo nakem nyo an! Yaken ni. Dili kaw madlek!” ⁵¹ Pag-ambal din, gasakay kanen naan ta buti daw galinaw. Gatingala gid danen an ⁵² tak ula pa gid kaintindi daw ino beet ambalen ta katingalaan ya na naimo din ta tinapay. Iling tan tak danen an bellay paintindien.

*Pagpaayad Jesus Ta Mga Ittaw Na May Masakit
Naan Ta Genesaret
(Mateo 14:34-36)*

⁵³ Paglakted Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta liyo na baybay ta Dagat Galilea, gadungka danen an ta banwa na Genesaret daw naan dya gapundo. ⁵⁴ Pagkawas danen, nakala dayon ta mga ittaw Jesus i. ⁵⁵ Gadali-dali mga ittaw an

na miling naan ta palibot na mga lugar ta pagkamang ta mga itlaw na may masakit daw dleen naan ta lugar na nlanan danen na naan dya Jesus ya. ⁵⁶ Bisan indi nang kanen an, naan ta mga sitio, naan ta mga baryo daw ta mga syudad man, padala mga itlaw ya na may masakit naan ta lugar na tipunan pirmi ta tama na mga itlaw daw gapangabay danen ki kanen na daw pwidi mga itlaw na may masakit magtandeg bisan ta bungay-bungay nang ta sidsid ta iya na bayo na pangkabay. Tanan na katandeg nayad.

7

Mga Kaugalian Na Alin Ta Mga Manakem (Mateo 15:1-9)

¹ May gatipon naan ki Jesus na mga Pariseo daw pila na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na naan galin ta Jerusalem. ² Nakita danen na mga tinudluan Jesus gakaan na ula gasunod ta kaugalian ta mga Judio aged iran na lima bilangan na “limpyo”.* Beet ambalen na ula danen an gasunod ta sirimunya ta pag-ugas ta lima bag-o maan. ³ Mga Judio an, labi en gid mga Pariseo, bag-o danen an maan gasunod gid anay ta sirimunya ta pag-ugas ta lima na sunod ta iran na kaugalian na alin ta mga manakem. ⁴ Daw naan danen galin ta palingki, mag-ugas gid anay danen an ta iran na lima bag-o maan. Tama pa gid iran

* **7:2** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo.

na mga kaugalian na alin ta mga manakem. Alimbawa, mga sirimunya ta pag-ugas ta mga ineman, kuron daw mga sin-aran na buat ta tambaga.

⁵ Mga Pariseo an daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gainsa ki Jesus, “Man-o tak imo an na mga tinudluan ula gasunod ta mga kaugalian na alin ta ate na mga manakem? Gakaan danen an na iran na lima pabilang na ‘dili-limpyo’ tak ula danen an gasunod ta sirimunya ta pag-ugas ta lima.”

⁶ Sabat Jesus ki danen, “Inyo na pagtaod ta Dyos pakita-kita nang. Igo gid laygay Isaias na prupita anay pa sa parti ki kyo naan ta iya na sinulat. Nasulat din na Dyos gambal,

‘Yi na mga ittaw gataod ki yaken paagi nang ta iran na baba.

Piro, iran na tagipusuon adyo ki yaken.

⁷ Ula pulos iran an na pagsimba ki yaken tak danen an gatudlo

na naan kon alin ki yaken mga sugo an na naan nang alin ta mga ittaw.’†

⁸ Iling gid tan inyo an na pabuat tak mga sugo ta Dyos ula nyo pasunod, piro mga kaugalian na buat nang ta mga ittaw pirmi nyo pasunod.”

⁹ Gambal pa Jesus i, “Sikad kaw gid magsikway ta mga sugo ta Dyos aged masunod nyo nang mga kaugalian an na buat nyo. ¹⁰ Alimbawa, ambal Moises, ‘Tauron no imo an na amay daw inay.’‡ Ambal din man, ‘Bisan kino gambal ta malain

† **7:7** Isaias 29:13 ‡ **7:10** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16

parti ta iya na amay daw inay dapat silutan ta kamatayan.’^{§ 11-12} Piro, dili iling tan inyo na patudlo tak naan ta mga kaugalian na pabuat nyo, patudlo nyo na mga itlaw dili en kinanglan magtaod ta iran na ginikanan paagi ta pagtabang basta magambal danen an ta iran na ginikanan ta iling ti, ‘Kurban en ake na iatag na tabang inta ki kyo.’” -- Kurban i beet ambalen “Yi natagana en para ialad naan ta Dyos”.*

¹³ Ambal pa Jesus, “Pabay-an nyo sugo an ta Dyos paagi ta mga kaugalian na pabuat nyo daw patudlo naan ta duma. Tama pa gid na mga buat nyo na iling tan.”

Mga Itlaw Na Bilangen Na “Limpyo” Daw “Dili-Limpyo”
(Mateo 15:10-20)

¹⁴ Paumaw isab Jesus mga itlaw an na marani daw ambal din, “Mamati kaw tanan daw intindien nyo ambalen ko i. ¹⁵ Dili tenged ta bisan ino na gaselled naan ta mga itlaw na danen an pabilang na ‘dili-limpyo’. Danen an pabilang na ‘dili-limpyo’ tenged ta mga gagwa alin ki danen.†

§ 7:10 Exodo 21:17; Levitico 20:9 * **7:11-12** Kurban isya na ambal naan ta Hebreo na linggwai. Ta timpo Jesus, daw mga Judio mambal parti ta iran na kwarta, “Kurban ni,” beet ambalen na dili pwidi danen iatag kwarta an naan ta duma na itlaw bisan pa ta iran na ginikanan tak tagana gid en para nang ta Dyos. † **7:15** Dili-limpyo beet ambalen dili bagay na magsimba ta Dyos. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na limpyo daw dili-limpyo daw ngitaen nyo ambal na limpyo.

16 Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an.”†

17 Pagtapos Jesus ta ambal naan ta mga itlaw, galin kanen ki danen daw gaselled naan ta ulian din na balay. Naan ta balay, gainsa iya na mga tinudluan ki kanen daw ino beet ambalen ta ambal din an parti daw ino gaselled daw gagwa ta mga itlaw. 18 Gambal Jesus i ki danen, “Asta kyo na ake na mga tinudluan, ula man kaintindi? Dapat naintindian nyo na bisan ino na kan-enen ta mga itlaw, dili danen an bilangen na ‘dili-limpyo’ 19 tak pagkaan an ula gaagi ta iran na isip. Gadiritso pagkaan an naan ta iran na gettek daw ta uryan magwa man gyapon.” Paagi ta iling tan na ambal Jesus, papaintindi din na tanan na makaan “limpyo” na yon man ula en pagkaan na kuntra ta mga sugo ta Dyos. 20 Gambal pa Jesus i, “Tenged ta mga malain na ambal daw buat ta mga itlaw, danen an bilangen na ‘dili-limpyo’ 21 tak naan alin ta tagipusuon mga buat na iling ti: mga malain na isip, gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, ganakaw, gapatay, gadulog ta dili din sawa, 22 gapangabot pa gid ta tama na mga betang, gabuat ta malain kuntra ta duma, gadaya, gabuat ta makagayya, gainggit, gambal ta dili matuod parti ta duma, gapabugal ta iya na kaugalingen daw gabuat ta kabuangan. 23 Tanan na iling tan na mga buat na malain naan galin ta tagipusuon daw tenged ta yon man gyapon na mga buat, mga itlaw bilangen na ‘dili-limpyo’.”

† 7:16 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo disi-sais.

*Pagsalig Ta Bai Na Dili-Judio
(Mateo 15:21-28)*

²⁴ Galin Jesus i ta Genesaret daw giling ta lugar na sakep ta banwa na Tiro. Pag-abot din, gaselled kanen i ta isya na balay. Dili din inta gusto na mlaman ta mga itlaw na kanen naan en ta iran na lugar, piro dili gid matago. ²⁵ May bai dya na bata din na dalagita naseddepan ta malain na ispiritu. Na namatian din na Jesus i gabot, giling dayon kanen ki Jesus daw galuod na gadapa naan ta atubangan Jesus. ²⁶ Gapakiluoy kanen i na pagwaen Jesus malain ya na ispiritu naan ta iya na bata. Kanen i dili-Judio na natao naan ta Fenicia na sakep ta Siria daw iya na linggwai Griego. ²⁷ Tenged kanen i dili-Judio, iling ti sabat Jesus, “Kinanglan makakaan gid anay mga bata an asta mabusog tak dili dapat na kamangen pagkaan an ta mga bata daw iatag naan ta mga ayam.”

²⁸ Ambal ta bai, “Matuod nyan, Ginuo, piro bisan pa mga ayam naan ta dalem ta lamisaan gakaan ta mummo alin ta mga bata.”§

²⁹ Ambal Jesus, “Tenged dayad gid imo na sabat pwidi ka en muli. Gagwa en malain ya na ispiritu naan ta imo na bata.”

³⁰ Guli bai i daw nakita din na nayad en iya na bata daw ganegga ta kattri tak kagwa en malain ya na ispiritu.

Pagpaayad Jesus Ta Alla Na Bengngel

§ **7:28** Naintindian ta bai na sabat Jesus beet ambalen na mga Judio una na tabangan Jesus. Naan ta sabat Jesus mga bata beet ambalen mga Judio. Mga ayam beet ambalen mga dili-Judio.

³¹ Galin Jesus i naan ta lugar na sakep ta Tiro daw gaagi kanen i ta mga lugar na Sidon daw Decapolis* diritso ta Dagat Galilea. ³² May mama na alla na bengngel na padala ta mga ittaw naan ki kanen daw gapakiluoy danen an na itungtong din iya na lima naan ta mama na alla aged mayad.

³³ Pabelag Jesus mama an alin ta tama na mga ittaw na gatipon dya. Pabetang Jesus timbang din na tudlo naan ta darwa na talinga ta mama. Paileban din iya na tudlo daw patandeg din dila ya ta mama. ³⁴ Gaangad kanen i ta langit daw gaginawa ta dalem daw mambal, “Effata” na beet ambalen, “Mabukas ka.” ³⁵ Kamati dayon mama ya daw kaambal en ta tatleng.

³⁶ Paambalan Jesus mga ittaw an na dili mugid ta bisan kino parti ta pagpaayad din ta mama ya. Piro, bisan sigi ambal din ki danen ta iling tan, gapadayon pa gid danen an ta pagsugid. ³⁷ Sikad gid tingala ta mga ittaw daw ambal danen, “Dayad gid tanan na buat din! Bisn mga alla kaambal daw mga bengngel kamati!”

8

Pagpakaan Jesus Ta Mga Appat Libo Na Ittaw (Mateo 15:32-39)

¹ Na gapanaw pa Jesus i naan ta lugar na dani ta Dagat Galilea, gatipon eman tama na mga ittaw naan ki kanen. Na ula en danen an makaan, paumaw Jesus na marani ki kanen iya an na mga tinudluan daw ambal din ki danen, ² “Naluoy a

* **7:31** May pasaysay parti ta Decapolis na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 5:20.

ta mga itlaw na duma ki kiten tak tallo en adlaw na gakuyog danen i ki yaken daw anduni ubos en iran na balon. ³ Daw paulien ko pa danen i na ula kakaan, malipeng danen i ta iran na pagpanaw tak duma ki danen naan pa alin ta madyo na lugar.”

⁴ Sabat ta iya na mga tinudluan, “Indi ki magkamang ta tinapay naan ta lugar na i na ula kabalayan aged ipakaan ki danen?”

⁵ Insa Jesus ki danen, “Pila buok na tinapay* naan ki kyo?” Sabat danen, “Pitto.”

⁶ Papungko Jesus mga itlaw an naan ta basak daw pakamang din pitto an na tinapay daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din tinapay an daw paatag naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag danen naan ta mga itlaw. ⁷ May anen man pila buok na sidde. Gapasalamat kanen ta Dyos daw paatag din sidde an naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag man naan ta mga itlaw. ⁸ Kakaan danen tanan daw nabusog. Patipon ta iya na mga tinudluan sama ya daw napanno danen pitto na baskit na darko. ⁹ Katamaen ta mga kakaan mga appat libo na itlaw. Papauli Jesus mga itlaw ya ¹⁰ daw gasakay dayon kanen an ta buti duma ta iya na mga tinudluan daw miling naan ta lugar na Dalmanuta.

*Liang Ta Mga Pariseo Na Makita Katingalaan Na
Buat Jesus
(Mateo 16:1-4)*

* **8:5** May pasaysay parti ta tinapay na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 6:38.

¹¹ Pag-abot Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta lugar na Dalmanuta, may mga Pariseo na gabot dya aged diskusyunon Jesus an. Papangitaan danen kanen an ta katingalaan na buat na alin ta Dyos aged may pamatuod na kanen an papadala ta Dyos tak liag danen na pamatuuran din daw indi gid alin iya na gaem. ¹² Piro, Jesus i gaginawa ta dalem daw mambal, “Kyo na mga ittaw ta yi na timpo, man-o tak papangitaan a nyo ta katingalaan na buat na pamatuod na papadala a ta Dyos? Ee, liag nyo na makita katingalaan, piro gambal a ki kyo na ula katingalaan na ipakita ki kyo.” ¹³ Pag-ambal Jesus, galin kanen i daw gasakay isab kanen daw iya na mga tinudluan naan ta buti daw makted naan ta liyo Dagat Galilea.

*Pagpaandam Jesus Parti Ta Patudlo Ta Mga Pariseo Daw Herodes
(Mateo 16:5-12)*

¹⁴ Na galakted Jesus i daw iya na mga tinudluan ta Dagat Galilea, nalipatan ta iya na mga tinudluan na magdala ta tinapay na balon. May anen tinapay, piro subuok nang na naan ta buti na pasakayan danen. ¹⁵ Paandaman Jesus iya an na mga tinudluan, “Mag-andam kaw daw maglikaw ta pampaabok ta mga Pariseo daw pampaabok Herodes.”†

¹⁶ Pag-ambal din, gaisturyaay danen an, “Ilingtan ambal din tak ula ki tinapay na balon.”

† **8:15** Pampaabok ta mga Pariseo daw pampaabok Herodes beet ambalen iran na mga patudlo na sala.

¹⁷ Nlaman Jesus paisturya danen daw gainsa kanen i, “Man-o tak gapalibeg kaw gid na ula kaw tinapay? Ino? Ula nyo pa naintindii? Ula nyo pa nakamang? Bellay kaw gid paintindien.

¹⁸ May mata kaw, piro dili kaw kakita. May talinga kaw, piro dili kaw kamati. Man-o? Ula nyo gid nademdem na napakaan ko sikad tama na mga itlaw? ¹⁹ Na pabiak-biak ko limma ya na tinapay para ta subla limma libo na itlaw, pila na mga baskit napanno nyo ya ta sama na patipon nyo?” Sabat danen, “Dusi.”

²⁰ Gainsa pa gid Jesus i, “Na pabiak-biak ko pitto ya na tinapay para ta subla appat libo na itlaw, pila na mga baskit napanno nyo ya ta sama na patipon nyo?” Sabat danen, “Pitto.” ²¹ Dayon gambal Jesus i, “Ino? Ula nyo pa naintindii daw ino beet ambalen ta mga pabuat ko?”

Pagpaayad Jesus Ta Isya Na Bulag

²² Na gabot Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta Betsaida, may mama na bulag na padala ta mga itlaw naan ki kanen daw gapakiluoy danen na tandegen din bulag an aged makakita.

²³ Paibitan din mama an na bulag naan ta lima daw paguyod din mwa ta banwa. Pag-abot danen ta gwa, paileban din mata ya ta bulag daw patakleban din ta iya na lima. Pagkamang din ta iya na lima, painsaan din bulag ya, “Ta, may nakita ka en?”

²⁴ Gatan-aw mama na bulag naan ta palibot daw mambal, “Kita ko en mga itlaw an na gapanaw, piro pagluag ko, paryo nang danen an ta mga kaoy.” ²⁵ Patakleban isab Jesus mata ta mama.

Pagkamang Jesus ta lima din, pabuklad gid ta mama iya na mata daw nakakita gid en na tin-aw iya na panan-aw.

²⁶ Papauli Jesus mama an daw paambalan, “Magdiritso ka nang en uli ta inyo na balay na dili magi naan ta banwa.”

Sabat Pedro Daw Kino Jesus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Giling Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta mga baryo na sakep ta banwa na Cesarea Fili-pos. Ta iran na pagpanaw na miling dya, gainsa Jesus i ki danen, “Kino a kon ambal ta mga itlaw?”

²⁸ Sabat danen, “May mga itlaw na gambal na kaon kon yan Juan na manugbautismo. Duma ya a gambal na kaon kon Elias. Duma pa ya gambal na kaon kon isya ta duma man na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa.”

²⁹ Insa din pa, “Kyo a, ino maambal nyo daw kino yaken i?” Sabat Pedro, “Kaon yan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”[‡] ³⁰ Pagsabat Pedro, paambalan Jesus danen an na dili mugid ta bisan kino daw kino kanen i.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Umpisa ta adlaw na nakala en ta mga tinudluan Jesus na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, gatudlo kanen i ki danen na naan ta plano ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, maagian din tama na malain na buat ta mga gakontra ki kanen. Mga gadumala ta mga

[‡] **8:29** Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises magsikway ki kanen. Patayen kanen i, piro bannawen ta Dyos naan ta pangallo na adlaw. ³² Ula gid kanen an may patago ta iya na pagsugid ki danen. Pagmati Pedro ta ambal Jesus, padala din Jesus an daw gapadyo danen ta iran na mga дума. Paambalan din na dili kanen an kumpurmi ta ambal ya Jesus.

³³ Gatubang Jesus i daw gatan-aw ta iya na mga tinudluan daw pasaway din Pedro an, “Layas ka di Satanas! Naan ta imo na isip pagbeet nang ta itlaw, dili pagbeet ta Dyos.”

³⁴ Paumaw Jesus na marani tama na mga itlaw na naan dya daw iya man na mga tinudluan daw ambal din, “Daw kino miag na kanen isya man na tinudluan ko, dapat dili iya en na liag masunod daw dapat man na isipen din na paryo kanen an ta isya na itlaw na gapas-an ta iya na krus[§] tenged iling tan buaten ta itlaw na magsunod ki yaken. ³⁵ Kinanglan na buaten iling an tan tak daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken daw ta pagsugid ta miad na balita, maangken din kabui na ula katapusan. ³⁶ Daw may itlaw na maangken din tanan na manggad naan ta kalibutan i piro dili

§ 8:34 Ta timpo Jesus, itlaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, gapas-an ta iya na krus beet ambalen taga-sunod Jesus dapat bilangen din na iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

din malikawan silot na ula katapusan naan ta impirno, ula man gyapon pulos tanan na naangken din. ³⁷ Ula gid betang na pwidi iatag aged balyo ta kabui na ula katapusan. ³⁸ Bisan kino magsikway ki yaken daw ta ake na tudlo naan ta yi na timpo ta tama ittaw na malain na gatalikod ta Dyos, Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magsikway man ki kanen. Sikwayen ko kanen an naan ta adlaw ta pag-umpisa ta ake na pagdumala na malik a duma ta mga angil ta ake na Amay daw makita sikad silaw na pawa na naan ki yaken na paryo man ta pawa na naan ta ake na Amay.”

9

¹ Ambal pa Jesus ki danen, “Sigurado gid na iling tan naan ta ake na pagbalik daw sugiran ta kyo na may anen di ki kyo na bag-o danen mapatay, makita pa danen na pagdumala ta Dyos na papaabot nyo mag-umpisa paagi ta bakod din na gaem.”

Gaisab Sura Jesus

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Paglambay ta annem na adlaw alin ta pag-ambal Pedro parti daw kino Jesus i, danen nang Pedro, Santiago daw Juan pakuyog Jesus na miling naan ta datas na bukid. Na naan dya, nakita danen Pedro na gaisab sura Jesus ³ daw iya na bayo sikad gid puti na sikad silaw. Ula gid bayo na palatag ta maskin kino na manugbunak naan ta kalibutan i na mas puti pa ta bayo Jesus. ⁴ Nali nang Elias daw Moises gapakita ki danen daw gasugranen ki Jesus. ⁵ Gambal Pedro i ki Jesus, “Mistro, miad gid man na naan ki di. Magbuat kay

ta tallo na pasilungan. Isya para ki kaon, isya para ki Moises daw isya man para ki Elias.” ⁶ Iling tan ambal din tak ula kanen nalam daw ino dapat din ambalen tenged nakulbaan gid danen an. ⁷ Nali nang may panganod na galekkep ki danen tanan. May namatian na gambal na naan ta panganod, “Yi ake na bata na palangga ko. Mamati kaw ki kanen.” ⁸ Gatan-aw danen Pedro naan ta palibot daw ula en danen duma na nakita daw dili, Jesus nang.

⁹ Na gategbeng Jesus daw danen Pedro alin ta bukid, paambalan din danen an na dili mugid ta nakita danen dya naan ta bisan kino asta na mabannaw alin ta patay Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. ¹⁰ Tenged ta ambal Jesus, ula gid danen gasugid ta mga nakita danen. Piro, na danen nang en, gainsaay danen an daw ino beet ambalen Jesus na paambal din “mabannaw alin ta patay”.

¹¹ Ta yon man na uras, gainsa danen an ki Jesus, “Man-o tak mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gambal na kinanglan Elias ya muna anay mabot bag-o Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”* ¹² Sabat Jesus, “Matuod iran an na patudlo na Elias ya muna anay mabot aged kanen magpripaparar ta tanan para ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Isipen nyo nasulat parti ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan daw man-o tak naambal dya na maagian din tama na malain

* **9:11** Naan ta Malakias 4:5 pwidi nyo mabasa parti ki Elias na muna mabot bag-o mabot Ginuo. Naan alin Malakias 4:5 tudlo ya ta mga manugtudlo na pasambit ta mga tinudluan Jesus.

na buat ta mga gakuntra ki kanen daw sikwayen man kanen an ta mga itlaw. ¹³ Sugiran ta kyo na mama ya na paryo ki Elias abot en daw pabuat ta mga itlaw ki kanen mga malain na liag danen buaten paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ta matabo ki kanen.”

*Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)*

¹⁴ Na gabalik en Jesus i daw danen Pedro naan ta duma na mga tinudluan Jesus, nakita danen na sikad tama na mga itlaw gatipon dya daw pila man na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gadiskusyon naan ta iya na mga tinudluan. ¹⁵ Na nakita kanen i ta mga itlaw, gatingala danen an daw gadlagan na marani ki kanen aged mag-atag ta taod. ¹⁶ Gainsa kanen i ta iya na mga tinudluan, “Ino padiskusyunan nyo daw mga manugtudlo?” ¹⁷ May mama na naan ta mga itlaw na gatipon dya gasabat, “Mistro, padala ko di ake na bata na mama para ayaren no tak naseddepan ta malain na ispiritu na gapaapa ki kanen. ¹⁸ Daw abuton na pagaeman kanen an ta malain na ispiritu, palampes kanen an naan ta basak, gabula iya na baba, gabaggit iya na ngipen daw gamisseg iya na lawa. Gapangabay a ta imo na mga tinudluan na pagwaen danen malain an na ispiritu, piro dili danen masarangan.” ¹⁹ Gambal Jesus i ta iya na mga tinudluan, “E-hey! Kyo na mga itlaw ta yi na timpo, ula kaw gasalig ta Dyos! Asta kan-o a pa na magduma ki kyo daw magsakripisyo bag-o kaw magsalig ta Dyos? Dleen nyo di ki yaken bata an.” ²⁰ Pagsugo din, padala danen bata an

ki kanen. Pagprani ta bata, Jesus an nakita ta malain na ispiritu daw gapegpeleg dayon bata ya daw gulpi nang tumba daw galigid naan ta basak na gabula iya na baba. ²¹ Gainsa Jesus i ta amay ta bata ya, “Kan-o pa gailing ti imo na bata?” Sabat ta amay ya, “Alin pa na sise kanen i. ²² Pirmi padala ta malain na ispiritu kanen i naan ta apoy daw waig aged masunog daw malemmes. Piro, daw may maimo ka, maluoy ka ki kami daw tabangan kay no.” ²³ Ambal Jesus, “Man-o tak gambal ka ‘daw may maimo a’? Yi ambal ko, tanan na betang maimo ko para ta mga itlaw na gasalig ki yaken.” ²⁴ Sabat dayon ta amay ya ta bata na tudo iya na kagi, “Gasalig a, piro tabangan a no aged dili a magdua-dua.”

²⁵ Na nakita Jesus na sikad tama na mga itlaw gadali-dali na gaprani, paambalan din malain ya na ispiritu, “Kaon na malain na ispiritu na gapaapa daw gapabengngel ta yi na bata, pasugo ta kaw na mwa ki kanen daw dili ka en isab magseddep ki kanen.” ²⁶ Pag-ambal din, gasinggit malain ya na ispiritu daw papegpeleg din gid ta miad bata ya daw mwa. Ula en gulag bata an na paryo patay gid. Tama na mga itlaw na naan dya gambal, “Bata an patay en.” ²⁷ Piro, paibitan Jesus lima an ta bata daw bangunon. Dayon gatindeg bata an.

²⁸ Pagpaayad Jesus ta bata, gaselled Jesus i naan ta ulian din na balay daw iya na mga tinudluan gainsa ki kanen na danen nang, “Man-o tak dili kay kapagwa ta malain na ispiritu naan ta bata ya?” ²⁹ Sabat din, “Ula duma na paagi na mwa iling sa na klasi ta malain na ispiritu daw dili,

paagi gid ta pagpangamuyo.”

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ Galin Jesus i daw iya na mga tinudluan ta lugar na dani ta bukid daw gaagi naan ta Galilea. Dili miag Jesus na mlaman ta mga itaw na kanen anen dya ³¹ tak gatudlo kanen i ta iya na mga tinudluan. Ta iya na pagtudlo, gambal kanen ki danen, “Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan dali nang en intriga naan ta mga gakontra ki kanen. Patayen danen kanen i, piro ta pangallo na adlaw alin ta iya na kamatayen, mabannaw kanen i.” ³² Ula danen naintindii daw ino beet din ambalen, piro gangawa danen an na mag-insa ki kanen.

Pinakadatas Na Katengdanan

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-50)

³³ Ta pagpanaw Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Galilea, kabot danen an naan ta banwa na Capernaum. Na gaselled en danen ta balay na iran na dayunan, gainsa Jesus ki danen, “Ino gid padiskusyunan nyo gina na gapanaw ki?” ³⁴ Piro, ula danen gasasaba tak padiskusyunan danen parti daw kino gid ki danen may pinakadatas na katengdanan.

³⁵ Gapungko Jesus i daw paumaw din na marani dusi na apustulis. Pambalan din danen an, “Daw kino gaandem ta datas na katengdanan, kinanglan magpaebes kanen an daw manugsirbi ta tanan.” ³⁶ Pag-ambal Jesus, gakamang kanen ta sise na bata na naan dya daw papatindeg din naan

ta tengnga. Pakengkeng din bata ya daw mambal ki danen, ³⁷ “Daw kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na bata, paryas man na yaken pabaton nyo. Daw kino ki kyo magbaton ki yaken, dili nang yaken pabaton nyo. Pabaton nyo man gapadala an ki yaken.”

³⁸ Gambal Juan i ki kanen, “Mistro, may nakita kay na ittaw na gasambit man ta ngaran no ta iya na pagpagwa ta mga malain na ispiritu. Paay nay tak dili ta kanen ya duma.” ³⁹ Ambal Jesus, “Dili nyo ayen kanen ya. Impusibli na bisan kino, pagtapos din sambit ta ake na ngaran ta iya na pagbuat ta katingalaan, mambal man kanen ta malain kuntra ki yaken ⁴⁰ tak bisan kino na ula gakuntra ki kiten, gatabang ki kiten. ⁴¹ Sugiran ta kyo na daw kino magbuat ta miad ki kyo maskin mag-atag ki kyo ta bisan isya nang na baso na waig na inemen tak sakep kaw ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, sigurado gid na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos.”

*Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)*

⁴² Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino na kanen tenaan na makasala bisan isya nang ta kebes ko na mga tinudluan na gapati ki yaken, mas miad pa daw tabiran iya na lieg ta bakod na galingan na bato daw ulog kanen an naan ta dagat. ⁴³ Daw imo na lima tenaan na nakasala ka, dapat uturon no! Mas miad pa na unkol isya no na lima piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa na darwa imo na lima piro tupa ka naan ta impirno na

may apoy na dili mapatay ⁴⁴ tak naan ta impirno maageman no segeng na sakit tenged ‘mga luod daw apoy dya dili mapatay’.† ⁴⁵ Daw imo na batiis tenaan na nakasala ka, dapat uturon no! Mas miad pa na unghol isya no na batiis piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula kata-pusan kaysa na darwa imo na batiis piro pilak ka naan ta impirno ⁴⁶ tak naan ta impirno maageman no segeng na sakit tenged ‘mga luod daw apoy dya dili mapatay’.‡ ⁴⁷ Daw imo na mata tenaan na nakasala ka, dapat lukaten no! Mas miad pa na isya nang imo na mata piro paselleren ka naan ta kaarian ta Dyos kaysa na darwa imo na mata piro pilak ka naan ta impirno ⁴⁸ tak naan ta impirno maageman no segeng na sakit tenged ‘mga luod daw apoy dya dili mapatay’.§ ⁴⁹ Maagian ta tanan na mga itlaw mga kabellay an aged magbag-o iran na batasan tak paryo ta apoy na pagamit aged blawan an magpuro, mga kabellay an isya na paagi na magkamang daw ino dili dayad naan ta batasan ta mga itlaw para magmiad danen an.”

⁵⁰ Gambal pa Jesus i ta paanggid na iling ti, “Daw asin natimpla naan ta pagkaan, magdayad lasa ta pagkaan. Piro, daw asin ula en gamasin, ula en pulos tak impusibli na magmasin pa isab. Dapat na dayad inyo na batasan paryo ta natimplaan ta asin para dayad pagdumaay nyo ta kada isya.”

† **9:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-kwattro. ‡ **9:46** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-sais. § **9:48** Isaias 66:24

10

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagbelagay Ta Mag-sawa

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

¹ Galin Jesus i naan ta Capernaum daw miling ta prubinsya Judea na gaagi naan dapit ta sennangngan ta Suba Jordan.* Tama eman na ittaw gatipon naan ki kanen daw patudluan din danen an paryo ta pirmi din na pabuat.

² May mga Pariseo na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa para maakusaran daw may ambalen kanen an na kuntra ta Mga Sinulat Moises. Gainsa danen an ki kanen, “Ino ta imo na isip? Naan ta Mga Sinulat Moises patugot na mga mama magbelag ta iran na sawa?” ³ Ambal din, “Ngaran sa sugo ya ki kyo naan ta Mga Sinulat Moises?” ⁴ Sabat danen, “Patugot Moises na mga mama magbelag ta iran na sawa daw magbuat danen anay ta kasulatan ta pagbelag.” ⁵ Ambal Jesus, “Yon na sugo parti ta pagbelag pasulat Moises tak kyo na mga linai Israel dessen gid ulo. ⁶ Di’ ba alin ta pag-umpisa ta kalibutan ‘pabuat ta Dyos mga ittaw na danen mama daw bai’?† ⁷ ‘Yon tenaan na mama malin ta pudir ta iya na amay daw inay tak kanen daw iya na sawa magdumaay ⁸ na danen na darwa mimo na isya.’‡ Gani, mama daw bai na magsawa dili en darwa. Danen isya nang en.

* **10:1** Ta timpo Jesus, ula gasapakay mga Judio an daw mga Samaritano. Katamaan ta mga Judio, daw manaw danen an alin ta Galilea na munta ta Judea, galakted danen an naan ta sennangngan ta Suba Jordan daw naan dya gaagi aged dili kaagi naan ta prubinsya Samaria. † **10:6** Genesis 1:27 daw 5:2 ‡ **10:8** Genesis 2:24

⁹ Tened paisya ta Dyos mama an daw bai, kuntra ta pagbeet din na belagen danen an ta bisan kino.”

¹⁰ Pagtapos Jesus ta iya na pag-ambal naan ta mga Pariseo, gabalik kanen naan ta balay na iya na dayunan. Naan dya iya na mga tinudluan gainsa ki kanen parti ta paambal din. ¹¹ Gasabat kanen, “Bisan kino na mama na magbelag ta iya na sawa daw mangasawa kanen isab ta duma na bai, kasala kanen an kuntra ta una din na sawa tak paryas man gyapon na gaintra ta bai. ¹² Yon man, bisan kino na bai na magbelag ta iya na sawa daw mangasawa kanen isab ta duma na mama, kasala kanen an tak paryas man gyapon na gaintra ta mama.”

*Pagbindisyon Jesus Ta Mga Bata
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)*

¹³ May mga itaw na gaprani ki Jesus na gadala ta iran na mga bata para itungtong din iya an na lima naan ta mga bata daw bindisyunan danen an. Piro, pasaway ta iya na mga tinudluan mga gadala ya. ¹⁴ Pagkita Jesus, gagilek kanen an daw pambalan din, “Bay-an nyo nang mga bata an na magprani ki yaken. Dili nyo danen an pegengan tak mga paryo ki danen sakep ta pagdumala ta Dyos. ¹⁵ Sakep gid ta pagdumala ta Dyos mga itaw na paryo ki danen daw sugiran ta kyo na bisan kino na magpasakep ta pagdumala ta Dyos na dili kanen magparyo ta bata na gasalig na ula gadua-dua, impusibli na kanen an makalabet naan ta mga itaw na padumalaan ta Dyos.” ¹⁶ Pag-ambal din, pakengkeng din mga bata an daw patungtong din iya an na lima naan ki danen daw bindisyunan danen an.

*Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)*

¹⁷ Na manaw en Jesus i aged magpadayon ta iya na byai miling ta Jerusalem, may mama na gadlagan na marani ki kanen daw galuod naan ta atubangan din. Gambal mama an, “Mistro, nlaman ko na matareng ka. Ino dapat ko na buaten aged maangken kabui na ula katapusan?” ¹⁸ Sabat din, “Man-o tak paumaw a no na matareng? Ula duma na matareng daw dili, Dyos nang. ¹⁹ Nlaman no mga sugo ta Dyos na, ‘Dili ka magpatay, dili ka mag-intra ta bai, dili ka manakaw, dili ka magtistigo ta dili matuod, dili ka magdaya, daw tauron no imo na amay daw inay.’” § ²⁰ Sabat ta mama an, “Mistro, tanan na sugo na pasambit no patuman ko alin na sise a pa.” ²¹ Patan-aw din mama an na may pagpalangga daw paambalan, “May isya pa na ula no nabuat. Muli ka daw bligya no imo na mga pagkabetang daw bayad an iatag no ta mga imol tak sigurado na maangken no dayad na bales na patagana ta Dyos naan ta langit. Daw matuman no en ambal ko, malik ka daw muyog ki yaken aged isya ka man na tinudluan ko.”

²² Nagulpian mama an ta iya na pagmati ta ambal Jesus. Gapanaw kanen an na nasebean tak tama gid iya na mga pagkabetang. ²³ Patan-aw-tan-aw Jesus iya na mga tinudluan naan ta iya na palibot daw mambal, “Mga ittaw na manggaranen bellay gid magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos.”

§ **10:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20

²⁴ Mga tinudluan Jesus gatingala gid ta iya na ambal. Ambal din isab ki danen, “Mga arey, mga ittaw na manggaranen bellay gid magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos. ²⁵ Mas dali pa ta bakod na ayep na kamilyo meddep naan ta lungag ta dagem kaysa ittaw na manggaranen magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos.” ²⁶ Pagambal din, gatingala pa gid danen an daw gais-turyaay, “Ta, daw iling tan na bellay para ta mga manggaranen, impusibli na may maluwas alin ta silot ta Dyos!” ²⁷ Patan-aw Jesus danen an daw ambal din, “Impusibli ta ittaw, piro dili impusibli ta Dyos tak tanan mabuat din.”

²⁸ Ambal Pedro ki Jesus, “Ta, kami a? Padilian nay tanan aged muyog ki kaon.” ²⁹ Sabat Jesus, “Matuod na padilian nyo tanan. Piro, gambal a ki kyo na may dayad na bales na alin ta Dyos para ta bisan kino na padilian din iya na balay, mga utod, amay daw inay, mga bata daw mga basak aged munod ki yaken daw magsugid ta miad na balita ³⁰ tak naan ta yi na timpo mas tama pa na mabaton din kaysa ta mga padilian din. Mabaton din mga balay, mga utod, inay, mga bata, mga basak, daw asta maagian din man mga kabellay tenged ta mga pabuat ta mga gakontra ki kanen daw naan ta timpo na mabot may kabui na ula katapusan. ³¹ Tama anduni na may datas na katengdanan na ta uryan magbaba daw tama man anduni na may baba na katengdanan na ta uryan magdatas.”

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Ta pag-iling Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Jerusalem, abot adlaw na galin danen an ta Suba Jordan na gaagi danen naan ta dalan na munta ta Jerusalem. Jesus i naan ta unaan. Gatingala iya na mga tinudluan na miling kanen naan ta Jerusalem daw duma na mga itlaw na gasunod man nadlek daw ino matabo dya ki kanen. Ta iran na pagpanaw, paprani Jesus dusi an na apustulis naan ki kanen daw papadyo alin ta duma na mga itlaw aged isturyaen din na danen nang. Pasugiran din ta matabo ki kanen naan ta Jerusalem, ³³ “Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo. Gapanaw ki na munta en naan ta Jerusalem daw naan dya Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan intriga naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Sintinsyaan kanen ta kamatayen daw intriga naan ta mga dili-Judio. ³⁴ Pagayyaan danen kanen i, ileban, latiguon daw patayen. Piro, ta pangallo na adlaw, mabannaw kanen i.”

*Ayo Santiago Daw Juan Naan Ki Jesus
(Mateo 20:20-28)*

³⁵ Danen i Juan daw Santiago na mga kabataan Zebedeo gaprani ki Jesus daw gambal, “Mistro, may ayuon kay inta ki kaon.” ³⁶ Gainsa Jesus i, “Ngaran sa inyo an na ayuon?” ³⁷ Sabat danen, “Pwidi kay no tagan ta pabor na daw papungkuon ka na magdumala, papungkuon kay no man naan ta kilid no na isya an naan dapit ta tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.” ³⁸ Piro, ambal Jesus, “Ula nyo nlami daw ino inyo na paayo. Masarangan nyo taan na maagian daw antuson ake an na

maagian daw antuson na segeng na kabellay daw kasakit?” ³⁹ Sabat danen, “Ee, masarangan nay.” Ambal Jesus, “Igo ambal nyo an. Maagian nyo daw antuson segeng na kabellay daw kasakit na maagian ko. ⁴⁰ Piro, dili yaken magpili daw kino mungko naan dapit ta tuo daw wala ta kilid ko tak para nang ta mga itlaw na pataganaan ta Dyos.”

⁴¹ Na namatian ta sampulo na apustulis parti ta paayo ya ki Jesus, gagilek danen an ki Santiago daw Juan. ⁴² Gani, paumaw Jesus na marani danen an tanan daw ambal din, “Nlaman nyo na mga itlaw na pakala ta mga dili-Judio na iran na mga manugdumala gaabuso ta iran na pagdumala daw iling man tan mga dili-Judio na may datas na katengdanan ta iran na pagdumala. ⁴³ Piro, dapat dili kaw iling tan tak daw kino ki kyo na liag din na datas iya na katengdanan naan ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo na iya na mga duma na paryo kanen inyo na manugsirbi. ⁴⁴ Daw kino man ki kyo gaandem na magpanguna ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo tanan na iya na mga duma na paryo kanen inyo na suguon. ⁴⁵ Bisan Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, tuyo din ta pag-iling di ta kalibutan i dili para sirbian ta mga itlaw. Giling di kanen para magsirbi ta duma daw mag-atag man ta iya na kabui para matubos tama na mga itlaw alin ta silot ta iran na mga sala.”

*Pagpaayad Jesus Ki Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)*

⁴⁶ Ta pagpanaw Jesus daw iya na mga tinudluan munta ta Jerusalem, kabot danen an naan ta syudad na Jerico. Na galin en kanen i ta Jerico дума ta iya na mga tinudluan daw ta sikad tama na mga itlaw, may gapalimos na bulag na gamungko naan ta kilid dalan na iran na agian. Iya na ngaran Bartimeo na beet ambalen “bata Timeo”. ⁴⁷ Na namatian din na Jesus na taga-Nazaret gaagi dya, gasinggit kanen i, “Jesus! Apo Ari David!* Maluoy ka ki yaken!” ⁴⁸ Pasaway kanen i ta tama na mga itlaw na dili kanen magsagbak. Piro, gasinggit pa gid kanen i ta tudo, “Apo Ari David! Maluoy ka ki yaken!” ⁴⁹ Gateneng Jesus i daw mambal, “Umawen nyo kanen an na miling di.” Paumaw danen bulag an daw ambal danen, “Biskegen no nakem no an! Mindeg ka! Gumaw kanen an ki kaon.” ⁵⁰ Papilak dayon ta bulag iya na pangkegme na bayo daw gadali-dali tindeg na miling ki Jesus. ⁵¹ Ambal Jesus ki kanen, “Sugiran a no daw ino liag no na buaten ko para ki kaon.” Ambal din, “Mistro, liag ko na makakita.” ⁵² Ambal Jesus, “Sigi, manaw ka en. Nayad ka en tenged ta imo na pagsalig ki yaken.” Dayon kakita kanen an daw gaduma ta mga gakuyog ki Jesus.

11

Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem (Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

* **10:47** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal Apo Ari David, beet ambalen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

¹ Na dani nang en ta Jerusalem Jesus i daw mga gakuyog ki kanen, kabot danen ta lugar ta darwa na baryo na Betfage daw Betania na naan ta Bukid Olibo. Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan ² na ambal din, “Miling kaw ta baryo na naan ta unaan. Pagselled nyo dya, makita nyo dayon isya na asno na bata pa na ula pa gid nasakayi na gaigot dya. Badbaren nyo igot an daw dleen nyo di asno an. ³ Daw may itaw na mag-insa ki kyo, ‘Man-o tak pakamang nyo asno an?’ sabaten nyo, ‘Kinanglan ta Ginuo asno i daw balik din man.’ ”

⁴ Giling danen ta baryo ya daw nakita danen isya na asno na bata pa na naan ta kilid dalan na gaigot naan ta ngaan ta isya na balay. Na pabadbad nang pa danen igot ta asno, ⁵ mga itaw na naan dya gatindeg gainsa, “Man-o tak pabadbad nyo igot an ta asno?” ⁶ Gasabat danen paryo ta ambal Jesus ki danen daw pabay-an nang en danen an na pakamang asno an. ⁷ Padala danen asno an ki Jesus daw paapinan danen ta iran na mga bayo tudtod an ta asno daw gasakay Jesus i.* ⁸ Pagsakay din, gapadayon danen Jesus na munta ta Jerusalem. Tama na mga itaw gauna ki kanen na galadlad ta iran na mga bayo naan ta dalan na agian din daw duma man ya, patagtag danen naan ta dalan mga pasasa na daon ta palma na alin ta mga uma aged ipakita iran na pagtaod ki

* **11:7** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga itaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga.

kanen.† ⁹ Mga itlaw na gauna ki Jesus daw duma na gasunod man gasinggit,

“Dayawen ta Dyos an!

Dayawen gabot an na papadala ta Ginuo Dyos!‡

¹⁰ Dayawen kanen i na gabot na magpadayon ta pagdumala

ta ate na kaapuan na Ari David!

Dayawen ta Dyos an na naan ta langit!”

¹¹ Pag-abot danen Jesus naan ta Jerusalem, gaselled kanen an ta sular ta Timplo daw patanaw din mga betang naan ta selled. Piro, tenged na dali nang en magsalep adlaw an, gagwa kanen na miling ta Betania duma ta dusi na apustulis daw naan dya gapalambay ta kilem.

*Kaoy Na Igos Na Ula Bunga
(Mateo 21:18-19)*

¹² Na adlaw en, galin Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta Betania. Ta iran na pagpanaw na malik ta Jerusalem, kanen i nletem. ¹³ Nakita din naan ta dili gid madyo isya na kaoy na igos na gagabong ta daon. Papranian din aged tanawen daw may bunga, piro ula gid kanen may nakita na bunga. Ubos nang daon tenged dili pa timpo na mamunga mga kaoy na igos. ¹⁴ Dayon din pambalan igos an, “Umpisa anduni, ula en may kakaan ta imo na bunga.” Yon na ambal Jesus namatian ta iya na mga tinudluan.

† **11:8** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian.

‡ **11:9** Mga Salmo 118:26

Pagpagwa Jesus Ta Mga Gabligya Naan Ta Timplo

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ Na Jesus i daw iya na mga tinudluan naan en ta Jerusalem, gaselled isab kanen an ta sular ta Timplo daw papagwa din mga ittaw dya na gabligya daw mga gamalit ta mga pang-alad para ta Dyos. Patumba din mga lamisaan ta mga manugbalyo ta kwarta§ daw mga pungkuan ta mga gabligya ta salampati na pang-alad. ¹⁶ Ula kanen gatugot na mga ittaw na gadala ta iran na mga bligya magi naan ta sular ta Timplo. ¹⁷ Galaygay kanen ta mga ittaw, “Naan ta sinulat na pulong ta Dyos, kanen an gambal, ‘Ake na balay umawen na

balay pangamuyuan para ta tanan na mga ittaw.’”*

Ambal pa Jesus, “Piro, pabuat nyo iya na balay na ‘taguan ta mga manakaw’.”†

¹⁸ Na namatian ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises parti ta pabuat Jesus naan ta Timplo, gangita danen ta paagi na ipapatay Jesus i tak nadlek danen ki kanen tenged mga ittaw nadayaran gid ta iya na mga patudlo.

¹⁹ Pagsalep ta adlaw, gagwa Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta syudad.

§ **11:15** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga ittaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos. * **11:17** Isaias 56:7 † **11:17** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na pabuat nyo iya na balay na ‘taguan ta mga manakaw’ tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta.

*Ambal Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos
(Mateo 21:20-22)*

²⁰ Na sellem en, gapanaw Jesus i daw iya na mga tinudluan na malik ta Jerusalem. Ta iran na pagpanaw, nakita danen na kaoy na igos na pasumpa din gakeseg asta gid ta gamot. ²¹ Nademdeman Pedro ambal ya Jesus naan ta igos daw ambal din, “Mistro, lagen no! Gakeseg igos an na pasumpa no.”

²² Sabat Jesus, “Kinanglan magsalig kaw nang ta Dyos. ²³ Gakeseg igos an tenged gid ta ake na ambal daw sugiran ta kyo na bisan kino na mambal ta yi na bukid, ‘Akwaten ka ta Dyos daw ilabyog naan ta dagat,’ daw gapati gid kanen na ula gadua-dua na matabo, iya na ambal matuman.

²⁴ Gani, gambal a ki kyo na bisan ino inyo na pangayuon paagi ta pangamuyo, daw magpati kaw na mabaton nyo, iatag gid ki kyo. ²⁵ Daw mangamuyo kaw, patawaren nyo anay daw kino kasala ki kyo aged ate na Amay na naan ta langit magpatawad man ki kyo ta inyo na mga sala. ²⁶ Piro, daw dili kaw magpatawad, dili kaw man patawaren ta ate na Amay na naan ta langit.”†

*Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturidad
(Mateo 21:23-37; Lucas 20:1-8)*

²⁷ Gabalik Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta Jerusalem daw gaselled naan ta Timplo. Na kanen i gapanaw-panaw ta sular ta Timplo, may mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw duma pa

† **11:26** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-sais.

na mga gadumala ta mga Judio na gaprani ki kanen ²⁸ daw gainsa, “Indi alin imo na uturidad ta mga pabuat no naan ta Timplo i? Kino gaatag ki kaon ta imo na uturidad aged buaten iling ya sa?”

²⁹ Sabat Jesus ki danen, “Minsa a anay ki kyo. Daw masabat a nyo, isugid ko daw indi alin ake na uturidad ta pagbuat ko ta iling sa naan ta Timplo i. ³⁰ Yi ake na insa: Juan ya na manugbautismo, indi alin iya na uturidad ta pagbautismo din ta mga itlaw? Ino ta inyo na isip, naan alin ta Dyos, naan alin ta itlaw? Sabaten a nyo.”

³¹ Gaisturyaay danen an daw ino iran na isabat. Ambal danen, “Daw sabaten ta ‘naan alin ta Dyos’, insaan ki din ‘Man-o tak ula kaw gapati ki Juan?’

³² Piro, dili ta man masabat ‘naan alin ta itlaw!’ Iling tan iran na isip tak nadlek danen an na basi mga itlaw an dya magbuat ta malain na kuntra ki danen tenged pakala gid ta mga itlaw Juan ya na isya na prupita na alin ta Dyos.

³³ Tenged ula danen may isabat ki Jesus, ambal danen ki kanen, “Ula nay nlami.” Ambal din ki danen, “Dili ko man isugid ki kyo daw indi alin ake na uturidad ta mga pabuat ko naan ta Timplo i.”

12

Mga Malain Na Gaagsa Ta Taneman Ta Ubas (Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

¹ Gaisturya pa Jesus i naan ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw duma pa na mga gadumala ta mga Judio paagi ta isya na paanggid. Ambal din, “May mama na gatanem ta ubas naan ta iya na uma daw pakuralan din. Gakutkot man kanen ta lungag

daw naan dya gabuat ta pegaan ta ubas. Gapatindeg man kanen ta turi na bantawan ta manugbantay. Tapos ta tanan din na ubra, papaagsa din ubasan ya daw miling ta madyo na lugar. ² Na timpo en ta pagpupo ta mga ubas, papailing din isya ta mga suguon din naan ta mga gaagsa ta ubasan aged kamangen naan ki danen parti din ya ta tubbas ta iya na ubasan. ³ Pag-abot dya ta suguon, pagabling danen kanen ya daw pabugbog daw papauli na ula dala. ⁴ Papailing man ta tagiya isya pa na suguon, piro papakang danen naan ta ulo suguon ya daw pagayyaan. ⁵ Papailing din isya pa gid na suguon, piro papatay danen. Iling man tan pabuat danen ta tama na mga suguon na papailing din. Duma an pabugbog danen daw duma ya papatay. ⁶ Isya nang gid en na pwidi din masugo, iya na palangga na bata na mama. Papailing din iya na bata tak ambal din ta iya na kaugalingen, ‘Sigurado na tratuon danen ta miad ake i na bata.’

⁷ “Piro, na nakita danen bata ya ta tagiya, gais-turyaay danen, ‘Yon manubli ta uma na i. Sigi, patayen ta kanen an aged ate nang en panublien din an.’ ⁸ Pagtapos danen ta iran na pagisturyaay, pagabling danen kanen an, papatay daw payudyod pagwa naan ta ubasan.”

⁹ Pagtapos Jesus ta isturya, painsaan din mga gadumala an ta mga Judio, “Ta, ino buaten ta tagiya? Simpri ilingan din mga gaagsa ya daw patayen daw paagsa din iya na ubasan naan ta duma na mga itlaw. ¹⁰ Paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti:

‘Bato an na ta isip ta mga manug-ubra ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.*

11 Yi tanan pagbeet ta Ginuo Dyos daw gatin-gala ki gid!’ ”†

12 Pag-ambal Jesus, liag ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio na dakepen inta Jesus i tak naintindian danen na danen paisturya din naan ta iya na paanggid.‡ Piro, nadlek danen an na basi mga ittaw dya magbuat ta malain kuntra ki danen. Tenged ula danen mabuat, padilian danen Jesus i daw manaw.

*Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)*

13 Pasugo ta mga gadumala ta mga Judio pila na mga Pariseo daw pila man na mga ittaw na gasunod ki Herodes§ na miling danen an ki Jesus daw dakep-dakepen kanen an paagi ta mga

* **12:10** Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta mga manug-ubra ta balay, beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. Pamag-ang na bato na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen. † **12:11** Mga Salmo 118:22-23 ‡ **12:12** Mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio liag danen na dakepen inta Jesus tenged naan ta paanggid na paisturya Jesus danen an pakumparar ta malain na mga gaagsa. § **12:13** Mga ittaw na gasunod ki Herodes isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio.

insa. ¹⁴ Yon na giling danen an ki kanen daw mambal, “Mistro, nlanan nay na ula ka pagbula daw ula ka may papaburan tak maskin kino pa na itlaw paryo nang imo na pagtratar ki danen daw gatudlo ka ta kamatuuran parti ta kabebet-en ta Dyos. Sugiran kay no tuo. Ta imo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugutan ki na magbayad ta buis naan ta pangulo ta Roma?” ¹⁵ Magbayad ki? Dili ki magbayad?” Piro, nlanan Jesus na danen an gapakuno-kuno nang na iran na pag-insa terek ta iran na nakem. Pambalan din danen an, “Liag nyo nang na dakep-dakepen a paagi ta ake na sabat! Dawatan a nyo ta isya na sinsilyo na paryo ta pabayad nyo ta buis tak lagen ko.”* ¹⁶ Padawat danen sinsilyo na paryo ta iya na paayo. Ambal din, “Iya ti na sura daw ngaran naan ta yi na sinsilyo?” Sabat danen, “Iya ta pangulo ta Roma.” ¹⁷ Ambal din, “Ta, daw ino iya ta pangulo ta Roma, iatag nyo ki kanen. Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta Dyos.” Pagmati danen ta ambal Jesus, gatingala gid danen an ki kanen.

*Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)*

¹⁸ May mga Saduseo† na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa parti ta pagbannaw tak ula danen an gapati na mabannaw mga patay an. ¹⁹ Ambal danen ki kanen, “Mistro, naan ta Mga Sinulat Moises may sunuron ki na

* **12:15** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kinsi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na itlaw. † **12:18** Pwidi nyo mabasa parti ta mga Saduseo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

daw mama na may sawa mapatay na ula kanen bata ta iya na sawa, dapat paus-os katengdanan din naan ta iya na mangngod aged makabata para ki kanen. ²⁰ Alimbawa: may pitto na mag-utod na mama. Kamagulangan ya nangasawa daw napatay na ula kanen an bata. ²¹ Nabalo ya pasawa ta pangarwa na utod. Piro, napatay man pangarwa ya na utod na ula danen an bata. Iling man tan natabo ta pangallo ya na utod. ²² Natabo iling tan ta pitto na mag-utod tak tanan danen kasawa ta bai na balo, piro napatay na ula danen bata. Ta uryan, bai ya napatay man. ²³ Ta, daw mabot timpo na mabannaw mga patay, kino ki danen na mag-utod matuod na sawa ta bai ya tak danen na pitto ubos kasawa ki kanen?” ²⁴ Sabat Jesus, “Sala inyo na isip tak ula kaw nalam daw ino naan ta sinulat na pulong ta Dyos daw ula kaw man gapati na Dyos may gaem ta pagbannaw ta mga patay. ²⁵ Daw mabannaw mga patay ya, dili danen mangasawa tak paryo danen ta mga angil naan ta langit na ula gasawaay. ²⁶ Parti man ta pagbannaw, paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal ta Dyos naan ta sinulat Moises. Naan ta isturya parti ta tanem na galegleg, Dyos gambal ki Moises, ‘Yaken i Dyos danen Abraham, Isaac daw Jacob.’[†] ²⁷ Iling tan na ambal ta Dyos pamatuod na mga itaw na napatay mabannaw tak dili kanen an Dyos ta mga patay. Dyos kanen an ta mga bui. Sala gid inyo na isip!”

[†] **12:26** Naan ta Exodo 3:1-6 daw Mga Binuatan 7:30-32 pwidi nyo mabasa isturya parti ta tanem na galegleg.

Sikad Impurtanti Na Mga Sugo
(*Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28*)

²⁸ May manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gaprani ki Jesus daw namatian din pagdiskasay danen Jesus daw mga Saduseo parti ta pagbanaw. Na namatian din na dayad sabat Jesus, gainsa kanen an, “Ta tanan na sugo ta Dyos, ino pinakaimpurtanti?”

²⁹ Sabat Jesus, “Naan ta sinulat Moises pinakaimpurtanti na sugo. Ambal din, ‘Mga linai Israel, mamati kaw!

Ginuo na ate na Dyos, kanen nang gid Ginuo.

³⁰ Gugmaen no Ginuo an na imo na Dyos na terek gid ta imo na tagipusuon.

Ipakita no imo an na gugma paagi ta ugali, isip daw mga buat.’§

³¹ Yi pangarwa na impurtanti na sugo:

‘Gugmaen no duma na mga itaw

paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.’ ”*

Ambal din man, “Ula en sugo na mas impurtanti kaysa ta darwa na i.”

³² Ambal ta manugtudlo, “Mistro, dayad gid sabat no. Igo imo na ambal na may isya nang na Dyos daw ula en duma. ³³ Igo man na dapat gugmaen ta kanen an na terek gid ta tagipusuon daw ipakita ate na gugma paagi ta isip daw mga buat, daw igo man na dapat ate na paggugma naan ta duma paryo ta ate na paggugma ta kaugalingen ta tak ate na pagtuman ta yon na mga sugo mas

§ 12:30 Deuteronomio 6:4-5 * 12:31 Levitico 19:18

impurtanti kaysa ta tanan na alad naan ta Dyos asta ta mga ayep na paiyaw para ialad.”

³⁴ Nlaman Jesus na igo gid sabbat ta manugtudlo daw ambal din, “Dili madyo na bilangen ka ta Dyos na isya man ta mga itaw na iya na padumalaan.” Pagtapos Jesus ta ambal, ula may nangiseg na mag-insa pa ki kanen.

*Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)*

³⁵ Na gatudlo Jesus i naan ta Timplo, gambal kanen, “Man-o tak gambal mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari linai Ari David? ³⁶ David mismo, na pagaeman kanen ya ta Dyos Ispiritu Santo gambal, ‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,

“Mungko ka di naan dapit ta ake i na tuo
asta na mapirdi ko imo na mga kuntra.” ’ ’ †

³⁷ Ambal man Jesus, “Daw iling tan ambal Ari David parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na paumaw din na iya na Ginuo, di' ba Pinili Ta Dyos Na Mag-ari dili nang basta na linai Ari David?”

Tama na mga itaw na naan dya gamati ki Jesus daw nalipay danen ta iran na namatian.

*Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Manugtudlo
Ta Mga Sinulat Moises*

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸ Na gatudlo Jesus i ta mga itaw, gambal kanen, “Mag-amblig na dili kaw magparyo ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Daw mamasyar danen an, gasuot danen ta langkaw na bayo na maalen aged ipakita na datas iran na

† 12:36 Mga Salmo 110:1

katengdanan. Daw naan danen an ta lugar na naan dya tama na mga itlaw, liag gid danen na mga itlaw mag-atag ta taod ki danen.³⁹ Daw naan danen an ta mga balay tipunan, liag gid danen na naan danen ta pungkuan na para ta impurtanti na mga itlaw. Iling man tan daw mandegek danen an.⁴⁰ Sikad man danen an manluko ta mga balo na bai daw paubos danen pangabuian ta mga balo. Gapakuno-kuno danen an na riliyuso paagi ta lawig na pangamuyo naan ta tama na mga itlaw aged dili mlaman na mga pabuat an danen malain. Tenged iling tan mga buat danen, maageman danen segeng na silot ta Dyos.”

*Alad Ta Bai Na Balo
(Lucas 21:1-4)*

⁴¹ Na Jesus i naan ta Timplo, gamungko kanen tengged ta ugsakan ta alad daw gatan-aw ta mga itlaw na gaulog dya ta iran na kwarta. Tama na mga manggaranen gaulog ta bakod na kantidad.⁴² May gaprani na balo na bai na pubri. Paulog din darwa na sinsilyo na derse na may pinakatise na balor.†⁴³ Paumaw Jesus na marani iya na mga tinudluan daw ambal din, “Daw lagen, sise gid paulog an ta pubri na balo. Piro, sugiran ta kyo na mas bakod pa naatag din kaysa ta naatag ta tanan na gaulog ta kwarta para ta Timplo⁴⁴ tak paalad an danen subla nang ta iran na mga manggad na dili en danen kinanglan. Piro, maskin ula gid ta ula balo an, paalad din tanan din na pangabuian.”

† **12:42** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kwarintay-dos, ta timpo Jesus disi-sais na buok gabalor ta suol ta isya uras na ubra ta isya na itlaw.

13

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot (Mateo 24:1-28; Lucas 21:5-24)

¹ Na gapanaw Jesus i na mwa ta Timplo, isya ta iya na mga tinudluan gambal, “Mistro, lagen no. Dayad Timplo i! Darko mga bato an na pagamit ta pagbuat ta Timplo daw dayad na pagpatindeg ta mga bilding!”* ² Sabat Jesus ki kanen, “Matuod nyan. Makita nyo pa yi na mga bilding na dayad, piro mabot adlaw na magubba gid Timplo i daw tanan na bato ta Timplo mawasak na ula gid maskin isya nang na bato na gasampaw pa naan ta duma na bato.”

³ Giling danen i Jesus naan ta Bukid Olibo. Na gamungko kanen i dya na gatubang ta Timplo, danen i Pedro, Santiago, Juan daw Andres gainsa ki kanen na danen nang, ⁴ “Sugiran kay no tuo daw kan-o matabo nyan na paambal no. Ino sinyalis na pamatuod na mabot en timpo na matuman ambal no?” ⁵ Ambal din ki danen, “Mag-andam kaw gid aged dili kaw maluko ⁶ tak tama na mga ittaw miling ki kyo na akuon danen ake na ngaran ta iran na kaugalingen daw ambalen danen, ‘Yaken i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.’ Ta iling tan na buat danen, tama na ittaw maluko danen. ⁷ Daw kamati kaw ta mga gira na dani ki kyo daw kabalita na naan ta madyo may gira man, dili kaw mataranta tak naan ta plano ta Dyos na

* **13:1** Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga dayad gid na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos.

matabo anay iling an tan. Piro, katapusan ta yi na timpo† mabot pa. ⁸ Mga nasyon maggiraay daw mga kaarian kuntra ta kaarian. May mga linog naan ta lain-lain na mga lugar daw may segeng na letem. Piro, tanan na iling tan umpisa nang pa ta segeng na kakulian na maagian ta mga ittaw paryo ta mabatyagan ta bai na manugbata en na umpisa nang pa gapasakit.

⁹ “Mag-andam kaw tak may mga ittaw na mag-dakep ki kyo na intriga kaw naan ta mga gadumala ta inyo na banwa aged usisaen. Tenged ta inyo na pagsunod ki yaken, kastiguon kaw naan ta mga balay tipunan daw patubangen naan ta mga gubirnadador daw mga ari. Daw naan dya, magpamatuod kaw naan ki danen parti ta inyo na pagpati ki yaken. ¹⁰ Miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos masugid anay naan ta mga ittaw ta tanan na nasyon bag-o mabot katapusan ta yi na timpo tak iling tan plano ta Dyos. ¹¹ Ta timpo na kyo dakepen daw dleen naan ta kurti, dili kaw dayon magpalibeg daw ino isabat nyo. Daw uras en na kyo kinanglan na mag-ambal, iambal nyo nang paambal an ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo tak alin ki kanen inyo na iambal, dili alin ki kyo.”

¹² Gambal pa Jesus i, “Ta yon man na timpo ta kakulian, may mga ittaw na iran na mga utod ipapatay danen paagi ta iran na pagtraydor. Iling man tan buaten ta mga amay naan ta iran na kabataan. Mga bata magbatok ta iran na mga ginikanan daw ipapatay man danen iran na mga ginikanan. ¹³ Demetan kaw ta tanan tenged

† 13:7 Pwidi nyo mabasa parti ta yi na timpo naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

sakep kaw ki yaken. Piro, maluwas mga ittaw na magpadayon ta iran na pagpati ki yaken asta ta katapusan ta yon na timpo.”

¹⁴ Ambal pa Jesus, “Ta timpo na mabot, makita nyo na naan ta dili dapat betangan ‘sikad malain na betang na gainsulto ta balay ta Dyos’.”[†] -- Kyo na gabasa ta nasulat na i, intindien nyo gid daw ino beet ambalen.

Ambal pa gid Jesus, “Daw iling tan makita nyo naan ta dili dapat betangan, beet ambalen abot en timpo na mga ittaw na gaistar naan ta prubinsya Judea dapat magbakwit naan ta mga bukid. ¹⁵ Ta yon man na timpo, daw matabuan na may ittaw na naan ta atep ta iran na balay, dapat na magbakwit dayon na dili en melled pa naan ta balay daw magkamang ta bisan ino. § ¹⁶ Iling man tan, daw matabuan na may ittaw na naan ta iya na uma, dapat na dili en muli pa na magkamang ta pangisleb din na bayo. ¹⁷ Ta yon man na timpo, kaluluoy gid mga bai na gabagnes daw gapasuso tak mabellayan danen ta pagbakwit. ¹⁸ Mangamuyo kaw nang ta Dyos na dili matabo iling an tan naan ta tagtignaw ¹⁹ tak ta yon man na timpo maagian ta mga ittaw segeng na kakulian na ula pa naagii ta bisan kino alin ta pagbuat ta Dyos ta kalibutan i daw kalangitan asta anduni. Ula en may matabo pa na mas segeng na kakulian kaysa ta iling tan. ²⁰ Daw dili palipuon ta Ginuo Dyos mga inadlaw

[†] **13:14** Daniel 9:27, 11:31 daw 12:11 § **13:15** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga ittaw gapuay naan ta atep ta iran na balay.

na ya na maagian danen, ula gid may isya na ittaw na mabilin na bui. Piro, palipuon din nang tenged ta iya na pinili na mga ittaw.

²¹ “Ta yon man na timpo, daw may mambal ki kyo, ‘Lagen nyo, anen di en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!’, dili kaw magpati. Iling man tan daw may mambal, ‘Lagen nyo, kanen man nyan!’

²² tak may miling ki kyo na mga dili-matuod na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw mga dili-matuod na prupita. Magbuat danen an ta mga katingalaan na pamatuod na danen an may gaem aged na daw maimo, tilawan na maluko danen asta pa ta mga ittaw na pinili ta Dyos. ²³ Magbantay kaw tak nasugid ko en daan ki kyo parti ta matabo pa mintras na ula pa natabo.”

*Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)*

²⁴ Gambal pa gid Jesus i parti ta mga adlaw na mabot, “Sunod ta yon man na mga adlaw na may mga segeng na kakulian,
‘Magdelem adlaw an
daw bulan an dili magpawa.

²⁵ Mga bituon an mulog alin ta langit
daw tanan na naan ta kalangitan
manlatak na paryo ta payegyeg.’*

²⁶ “Pagtapos ta mga matabo na iling tan, makita ta mga ittaw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Mabot kanen na naan kanen ta panganod† na bakod gid iya na gaem daw sikad

* **13:25** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10-11 † **13:26**
Daniel 7:13-14

silaw na pawa ta Dyos naan ki kanen. ²⁷ Pag-abot din, ipadala din mga angil naan ta appat na pamusod ta kalibutan aged tipunon mga itaw na iya na pinili alin ta tanan na lugar.”

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

²⁸ Gambal pa Jesus i, “Intindien nyo daw ino beet ambalen ta paanggid na isturya ta kaoy na igos: Daw iya an na mga sanga gasalingsing daw gadaon, mlaman nyo na mabot en tagtanem. ²⁹ Yon man, daw makita nyo na gaumpisa en matabo mga pasugid ko ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo na kanen an mabot en na paryo naan en kanen ta gwa ta gangaan.† ³⁰ Sugiran ta kyo na tanan ya na mga pasugid ko ki kyo matabo na ula pa napatay tanan na mga itaw ta yi na timpo. ³¹ Maski marwad pa kalangitan an daw kalibutan, ake i na mga ambal magpadayon asta ta ula katapusan.”

Ula May Nalam Daw Kan-o Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:36-44)

³² Gambal pa Jesus i, “Parti daw ino adlaw daw uras na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot, ula may nalam bisan mga angil ta langit daw bisan man Bata Ta Dyos. Dyos Amay nang gid nalam. ³³ Gani, mag-andam kaw

† **13:29** Ambal na kanen an beet ambalen Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na ula duma daw dili, Jesus na mabot aged mag-umpisa ta iya na pagdumala naan ta kalibutan.

daw magbantay tenged na ula nyo nlami daw kan-o kanen mabot. ³⁴ Iling tan buaten nyo tenged Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan paryo ta itlaw na gapanaw na miling ta madyo na lugar, piro bag-o kanen malin, paintriga din naan ta iya na mga suguon mga ubraen an danen. Kada isya ki danen may iya na ubra. Paambalan din man iya na manugbantay ta gangaan na magbantay gid. ³⁵ Iling man tan, magbantay kaw tak ula nyo nlami daw kan-o mabot kanen na paryo ta tag-iya ta balay. Basi mabot kanen ta semsem, tenga kilem, mapit-madlaw, o pagsennang ta adlaw. ³⁶ Magbantay kaw pirmi ta iya na pag-abot aged daw gulpi kanen mabot, dili kaw mabutan na gatunuga daw ula gabantay. ³⁷ Ambal ko i ki kyo, paambal ko man naan ta tanan: ‘Magbantay kaw!’ ”

14

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus (Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Na darwa nang en adlaw bag-o mag-umpisa Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto daw Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok,* mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gangita pa ta paagi na ipadakep danen Jesus i ta sikrito nang daw ipapatay. ² Piro, gambal danen an, “Dili ta anay buaten ate na plano naan ta timpo ta pista tak basi maggamo mga itlaw an.”

* **14:1** Pwidi nyo mabasa parti ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto daw Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Pagbubo Ta Maalen Na Paammot Naan Ta Ulo Jesus

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³ Giling Jesus i naan ta baryo na Betania daw gadayon naan iran Simon. Simon i, kala ta mga ittaw na kanen i dati na may segeng na masakit ta langgit. Na gakaan Jesus naan iran Simon, may bai na gaprani ki Jesus. May dala kanen an na tise na tibod na buat alin ta bato na alabastro[†] na may ugsak na puro na paammot na maalen na buat alin ta tanem na nardo. Pabali din lieg ta tibod daw paammot an pagbubo naan ta ulo Jesus. ⁴ Piro, duma na mga ittaw na naan dya gagilek daw gaisturyaay, “Man-o tak pauyakan din nang paammot an? ⁵ Pwidi pa inta mabligya nan ta tallo gatos na sinsilyo na pilak[‡] daw kwarta ya iatag naan ta mga imol.” Tenged iling tan iran na isip, pasaway gid danen bai an. ⁶ Piro, ambal Jesus ki danen, “Largaan nyo nang kanen i. Man-o tak pasaway nyo? Dayad iya na pabuat ki yaken. ⁷ Mga imol an pirmi nyo duma daw pwidi kaw katabang ki danen bisan ino uras na liag nyo. Piro, yaken i a, dili en maglugay na duma ki kyo. ⁸ Yi na bai gaatag ta iya na masarangan para ki yaken. Ta iya na pagbubo naan ki yaken ta paammot, papriparar din lawa ko para ta ake na lebbeng. § ⁹ Dayad gid iya na pabuat ki yaken daw

[†] **14:3** Bato na alabastro isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot.

[‡] **14:5** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

§ **14:8** Ta timpo Jesus, paammot na nardo pagamit para pangbanyos ta patay.

sugiran ta kyo na bisan indi mawali miad na balita naan ta bilog na kalibutan, pabuat din i ki yaken masambit man para ta pagdemdem ki kanen.”

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscariote* na isya ta dusi na apustulis giling naan ta mga manugdumala na mga pari daw gambal na Jesus ya matrayduran din daw intriga naan ki danen. ¹¹ Pagmati danen ta ambal din, nadayaran gid danen an ta iya na plano daw gangako na tagan kanen an ta kwarta. Umpisa ta yon man na uras, gangita en kanen ta tsansa na matrayduran din daw maintriga Jesus an naan ki danen.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

¹² Abot una na adlaw ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. Yon man adlaw ta pag-iyaw ta mga karniro na bata pa na patagana para ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Gainsa mga tinudluan i Jesus ki kanen, “Indi no liag na kami i miling aged magpripaparar para ki kaon ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?” ¹³ Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan na ambal din, “Miling kaw

* **14:10** May pasaysay parti ta Iscariote na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 3:19.

naan ta syudad.† Pag-abot nyo dya, may masugat kaw na mama na gapas-an ta bandi na may waig. Sunuron nyo kanen ya. ¹⁴ Daw indi kanen melled na balay, ambalen nyo naan ta tag-iya, ‘May insa Mistro ya ki kaon. Yi insa din, “Indi selled na dayunan para ta bisita na naan a dya maan kani duma ta mga tinudluan ko ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?’ ’ ¹⁵ Pag-ambal nyo, ipakita ta tag-iya ki kyo wayang na selled naan ta apaw na tanan na mga kinanglan anen dya en. Naan kaw dya magpriparar ta ate na yapon.”

¹⁶ Pagtapos ta ambal Jesus, gapanaw darwa na tinudluan daw giling naan ta syudad. Nakita danen selled ya na pasambit Jesus tak tanan na paambal din ki danen natuman. Na naan en danen ta selled ya, gapriparar danen an ta yapon ta pagsilibrar ta pista.

¹⁷ Na semsem en, Jesus i daw dusi na apustulis gabot dya. ¹⁸ Na gayapon danen, gambal Jesus i, “Gaduma kaw anduni ki yaken ta pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya ki kyo na gakaan man duma ki yaken magtraydor ki yaken.”

¹⁹ Pagmati ta mga apustulis, nasebean danen an daw kada isya ki danen gambal ki kanen, “Dili yaken nya, di' ba?” ²⁰ Ambal din, “Magtraydor an ki yaken isya ki kyo na dusi na kanen an gasawsaw man ta tinapay naan ta mangkok duma ki yaken. ²¹ Matuman gid en ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na mapatay Kanen Na Alin Ta

† **14:13** Na gambal Jesus “Miling kaw naan ta syudad.” beet din ambalen na miling darwa an na tinudluan naan ta Jerusalem.

Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Piro, ittaw an na magtraydor ki kanen may segeng na silot na maageman daw miad pa na ula nang en kanen an natao.”

Katapusan Na Yapon Jesus

(Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²² Na gakaan pa Jesus i daw mga apustulis, gakamang kanen i ta tinapay[†] daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din daw paatag ki danen na ambal din, “Mamang kaw ta tinapay i. Yi ni ake na lawa.”

²³ Pagtapos danen kamang ta tinapay, gakamang Jesus i ta ineman na may ugsak na bino daw gapasalamat ta Dyos. Paatag din ki danen daw tanan danen gainem. ²⁴ Gambal Jesus i, “Yi ni ake na lengngessa na kalig-enan ta kasugtanan na alin ta Dyos. Matulo ake na lengngessa na yaken i mapatay bilang alad para ta tama na mga ittaw. ²⁵ Iling gid tan beet ambalen ta yi na bino daw sugiran ta kyo na dili aren minem isab ta bino asta mabot adlaw na yaken i minem ta bag-o na bino naan ta pag-umpisa ta pagdumala ta Dyos.”

²⁶ Gakanta danen ta pagdayaw naan ta Dyos daw pagtapos, gagwa danen na miling naan ta Bukid Olibo.

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

[†] **14:22** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

²⁷ Na Jesus i daw mga apustulis naan en ta Bukid Olibo, ambal din ki danen, “Mabot uras na kyo tanan dilian a nyo paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal, ‘Patayen ko manugbantay an,

dason wasaken ko panen na mga karniro.’”[§]
²⁸ Ambal pa Jesus, “Pagbannaw ki yaken, muna a ki kyo na miling naan ta Galilea.”

²⁹ Gambal Pedro i ki kanen, “Dili ta kaw dilian bisan dilian ka ta tanan!” ³⁰ Sabat din, “Dayad gid inta ambal no an, piro sugiran ta kaw na anduni ta yi gid na kilem bag-o magtagaok manok ta pangarwa bisis, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.” ³¹ Piro, galalis gid Pedro i na gambal, “Bisan patayen a pa duma ki kaon, dili a magambal na dili ta kaw kala.” Pag-ambal Pedro, iling man tan ambal ta tanan din na duma.

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Getsemane
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Jesus i daw mga apustulis giling naan ta lugar na paumaw na Getsemane.* Pag-abot danen dya, gambal kanen i ki danen, “Mungko kaw nang di anay tak mangamuyo a unso.”

³³ Pag-ambal din, pakuyog din danen i Pedro, Santiago daw Juan. Umpisa sa, gangalised kanen i daw nasebean gid ³⁴ na ambal din ki danen, “Daw paryo a gid mapatay ta subla na kalised. Unti kaw nang. Magpulaw kaw na magbantay-bantay.”

§ **14:27** Zacarias 13:7 * **14:32** Getsemane i isya na taneman ta olibo naan ta bangilid ta Bukid Olibo na gatubang ta Jerusalem. Naan dya pirmi giling Jesus daw iya na mga tinudluan. Getsemane i ambal naan ta Hebreo na linggwai na beet ambalen pegaan ta olibo.

³⁵ Na gapanaw kanen i naan ta unaan, gadapa naan ta basak daw gapangamuyo na daw maimo dili din maagian segeng na kabellay na naan ta plano ta Dyos para ki kanen. ³⁶ Gapangamuyo kanen i, “Amay ko! Tanan maimo no. Ipamadyo no ki yaken segeng na kabellay na maagian ko. Piro, dili ake na liag matuman, imo na liag.”

³⁷ Pagtapos Jesus ta pagpangamuyo, gabalik kanen i ki danen Pedro daw naabutan din na gatunuga. Gambal kanen ki Pedro, “Simon, man-o tak gatunuga ka? Ino, dili ka gid kaagwanta bisan isya nang uras na magpulaw na magbantay-bantay?” ³⁸ Ambal din ki danen, “Magpulaw kaw daw mangamuyo aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki kyo. Liag nyo inta na magpulaw daw mangamuyo, piro dili kaya ta inyo na lawa.”

³⁹ Gapanaw isab Jesus i naan ta unaan daw mangamuyo na paryo man gyapon ta una din ya na pangamuyo. ⁴⁰ Na gabalik isab kanen i ki danen Pedro, naabutan din na gatunuga eman tak puyat gid danen an. Pagpukaw din ki danen, dili danen mlaman daw ino iran na iambal ki kanen.

⁴¹ Ta pangallo na bisis gapangamuyo Jesus daw pagtapos din ta pagpangamuyo, gabalik isab kanen an ki danen. Paambalan din danen an, “Aree! Gatunuga kaw pa man yan gyapon daw gapuay? Usto en. Lagen nyo! Uras en na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan trayduron daw intriga naan ta malain na mga ittaw.

⁴² Mangon kaw! Gabot en ittaw an na magtraydor ki yaken. Mos, sugaten ta kanen an.”

Pagdakep Ki Jesus

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴³ Na gambal pa Jesus i ki danen Pedro, nali nang gabot Judas an na isya ta dusi na apustulis. Tama na mga itlaw duma din na may dala na mga ispada daw mga baston. Pasugo danen an ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio.

⁴⁴ Judas an na traydor, bag-o kanen miling ki Jesus, gambal daan kanen an naan ta mga magdakep ki Jesus daw ino iya na sinyas para makala danen Jesus an. Ambal din, “Daw kino mabugno ko paagi ta arek, yon inyo na papangita. Dakepen nyo kanen an daw dleen nyo na bantayan gid ta usto.”

⁴⁵ Tened ta ambal daan Judas, na gabot danen an, gadiritso kanen i ki Jesus daw magbugno, “Mistro!” daw paarekan din. ⁴⁶ Dayon, padakep danen Jesus i. ⁴⁷ Piro, isya ki danen na gatindeg dani ki Jesus gagabot ta ispada daw patigbas suguon ya ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw nalantep gid iya na talinga.

⁴⁸ Gambal Jesus i ki danen, “Man-o, tulisan a na kinanglan gid na magdala kaw pa ta mga ispada daw mga baston ta pagdakep ki yaken? ⁴⁹ Adlaw-adlaw naan a ta Timplo na gatudlo daw naan kaw man dya, piro ula a nyo dakepa. Piro, kinanglan na matuman plano ta Dyos parti ki yaken paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong din.” ⁵⁰ Pag-ambal Jesus, padilian kanen i ta mga apustulis daw danen ya tanan gadlagan padyo.

⁵¹ May isya na miron dya na gasunod ki Jesus. Ula kanen duma na suot daw dili, isya nang panid

ta tila na lino[†] na paabel din. Awiran inta kanen an ta mga sundalo aged dakepen,⁵² piro gamallos kanen an daw pabilin din iya na bayo. Gadlagan kanen padyo na palaw.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵³ Mga itlaw na gadakep ki Jesus, padala danen kanen an naan ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari. Naan man dya gatipon mga manugdumala na mga pari, mga gadumala ta mga Judio daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. ⁵⁴ Pedro i gasunod ki Jesus, piro madyo iya na antad. Gaselled kanen i naan ta sular ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw gapungko duma ta mga gwardya aged magpadangga naan ta apoy.

⁵⁵ Mga manugdumala na mga pari daw tanan na mimbrow ta Sanedrin[‡] na kadatasan na kungsiyo ta mga Judio gangita ta ibidinsya aged Jesus i masintinsyaan ta kamatayen. Piro, ula danen may nakita. ⁵⁶ Tama gatisitigo ta dili matuod kuntra ki kanen. Piro, ula gasaktuay iran na mga sugid. ⁵⁷ May mga itlaw dya na gatisitigo ta dili matuod kuntra ki kanen na iling ti ambal danen, ⁵⁸ “Namatian nay na kanen an gambal, ‘Gubbaen ko yi na Balay Ta Dyos na buat ta mga itlaw daw seled ta tallo na adlaw magpatindog a ta isya na

[†] **14:51** Lino ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggida ta tila na ramie daw tila na kuton. [‡] **14:55** Pwidi nyo mabasa parti ta Sanedrin naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Balay Ta Dyos na dili buat ta itlaw.’ ” ⁵⁹ Piro, iran na mga ambal ula man gyapon gasaktuay. ⁶⁰ Pagtapos ta ambal ta mga gatistigo, gatindeg pinakadatas na manugdumala ta mga pari naan ta tubangan daw painsaan din Jesus i, “Ula ka may isabat ta iran na ambal kuntra ki kaon?”

⁶¹ Ula gid gasasaba Jesus i. Painsaan eman kanen i ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, “Ino, kaon gid Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na Bata Ta Padayaw Ta Na Dyos?”

⁶² Sabat Jesus, “Ee, yaken. Makita nyo Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na gamungko en naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo daw makita nyo man na kanen mabot na naan ta panganod naan ta kalangitan.”§

⁶³ Pagmati ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, pagisi din iya na kaugalingen na bayo ta subla din na kagilek. Gambal kanen an, “Dili en kinanglan na may itlaw pa na magtistigo! ⁶⁴ Kyo mismo kamati na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. Ta, ino ta inyo?”

Gaisya danen tanan ta ambal na nakasala Jesus an daw dapat na sintinsyaan ta kamatayen. ⁶⁵ Duma an ki danen gaileb ki Jesus. Paperengan danen mata din an daw tiruon kanen an daw ambal danen, “Lagpaten no tuo daw kino gatiro ki kaon?” Pagtapos danen tiro, pakamang kanen an ta mga gwardya daw tabangan ta tampaling.

§ **14:62** Mga ambal Jesus naan ta birsikulo sisintay-dos naan alin ta Daniel 7:13 daw Mga Salmo 110:1. Gamungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

*Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18,
25-27)*

⁶⁶ Na Pedro i naan pa ta sular ta istaran ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari, may gaagi dya na bai na isya ta mga suguon ta pinakadatas ya na pari. ⁶⁷ Na nakita din Pedro i na gapadangga naan ta apoy, patan-aw din gid ta miad daw mambal, “Di’ ba kaon yan duma Jesus na taga-Nazaret?” ⁶⁸ Piro, ula gaako Pedro i. Ambal din, “Ula a nalam daw ino paambal no an.” Pag-ambal din, giling kanen naan dani ta ngaan na paselled ta sular. Dayon, gatagaok manok.

⁶⁹ Na Pedro i naan dani ta ngaan na paselled ta sular, nakita isab kanen i ta suguon na bai daw gambal isab bai an parti ki kanen naan ta mga ittaw na gatindeg dya, “Yi na ittaw isya ta mga duma Jesus.” ⁷⁰ Piro, ula eman gaako kanen i.

Ta ula nang lugay, mga ittaw na gatindeg dani ki Pedro gambal ki kanen, “Kaon isya gid ki danen na duma ki Jesus tak taga-Galilea ka.” ⁷¹ Piro, ganapa gid Pedro i daw gambal, “Bisan silutan a pa, ula a gid kakala ta ittaw na pambal nyo!” ⁷² Pag-ambal Pedro, dayon gatagaok manok ta pangarwa na bisis. Nademdeman Pedro ambal ya Jesus ki kanen, “Bag-o magtagaok manok ta pangarwa bisis, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.” Pagdemdem din, ula kanen i kapegeng ta iya na kaugalingen daw gagal gid kanen i.

Jesus Naan Ta Tubangan Gubirnadador Pilato
(*Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38*)

¹ Pagsennang ta adlaw, dayon mga manugdumala na mga pari, mga gadumala ta mga Judio, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw tanan na mimbrow ta Sanedrin na kadasaran na kunsuyo ta mga Judio gasapol daw gasugtanay ta sunod na buaten danen ki Jesus. Papagapos danen kanen i daw padala daw paintriga naan ki Gubirnadador Pilato. ² Gainsa Pilato ki kanen, “Kaon ari ta mga Judio?” Sabat Jesus, “Kaon en gambal san.”

³ Tama akusar ta mga manugdumala na mga pari kuntra ki Jesus. ⁴ Gainsa eman Pilato ki kanen, “Ino, ula ka may isabat ta iran na mga akusar? Tama gid iran na akusar kuntra ki kaon.” ⁵ Piro, Jesus i ula gid gasabat daw Pilato gatingala gid.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen
(*Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16*)

⁶ Kada Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, kaugalian Pilato na magpalibri kanen an ta isya na priso na papangabay ta mga itaw na librien. ⁷ Ta timpo na Jesus patubang ki Pilato, naan ta prisuan may mama na ngaran din Barabas. Kanen an daw mga duma din na gakuntra man ta gubirno napriso tak kapatay danen ta itaw ta iran na paggamo kuntra ta gubirno.

⁸ Mga itaw gaprani ki Pilato daw gapangabay na magpalibri kanen ta isya na priso paryo ta iya na kaugalian. ⁹ Kanen i gainsa, “Liag nyo na

librien ko ari i ta mga Judio?”¹⁰ Iling tan ambal din tak nlanan din na Jesus i paintriga ki kanen ta mga manugdumala na mga pari tenged nang ta iran na inggit ki Jesus.

¹¹ Piro, mga itlaw an pasegyet ta mga manugdumala na mga pari na Barabas nang en iran na pangabayen na librien, dili Jesus. ¹² Pilato gainsa eman, “Ino buaten ko ta itlaw i na paambal nyo na ari ta mga Judio?” ¹³ Gasinggit danen an, “Ilansang kanen an naan ta krus!”* ¹⁴ Insa Pilato, “Man-o, ino gid nabuat din an na sala?” Piro, patuduan pa gid danen iran an na singgit, “Ilansang kanen an naan ta krus!”

¹⁵ Tenged liag Pilato na mga itlaw an malipay ta iya na disisyon, palibri din Barabas ya. Gasugo kanen na Jesus i latiguon daw intriga naan ta mga sundalo na maglansang ki kanen naan ta krus.

*Pagpagayya Ta Mga Sundalo Ki Jesus
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)*

¹⁶ Padala ta mga sundalo Jesus i naan ta iran na kampo na naan ta selled ta sular ta palasyo ta gubirnadador. Palasyo an paumaw man na Pretorio. Patipon danen libot ki Jesus tanan na sundalo ta iran na batalyon na naan dya

* **15:13** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga itlaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi.

gakampo. ¹⁷ Pasuutan danen Jesus i ta kapa na kulor bayulit.† Galubid danen ta blagen ta telleken na tanem daw pabuat na kuruna daw pabetang naan ta iya na ulo. ¹⁸ Gambal danen i ki kanen, “Mabuay ari ta mga Judio!” ¹⁹ Tama bisis na papukpok danen ta baston iya na ulo daw paileban pa gid danen kanen an. Paluod-luuran man danen daw pasimba-simba. ²⁰ Pagtapos danen ta pagpagayya ki kanen, pakamang danen kapa ya na bayulit daw pasuutan isab kanen an ta iya na bayo daw padala mwa ta syudad aged ilansang naan ta krus.

Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹ Na Jesus i padala ta mga sundalo pagwa ta Jerusalem, nasugat danen mama na ngaran din Simon na naan galin ta uma daw gapaselled en naan ta syudad. Simon ya taga-Cirene daw amay kanen an Alejandro daw Rufo. Papilit kanen an ta mga sundalo na pas-anen krus an na lansangan ki Jesus. ²² Pagpas-an din, gapadayon danen ta iran na pagdala ki Jesus asta ta lugar na paumaw na Golgota na beet ambalen Bungyod Balbagol.‡ ²³ Pag-abot danen dya, papainem danen Jesus i ta

† **15:17** Ta timpo Jesus, mga itlaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari. Tenged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pasuutan kanen an ta kapa para daw lagen kanen an paryo ari. ‡ **15:22** Golgota ambal na naan ta Aramaic na linggwai. Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta itlaw.

bino na may simbog na bulong na mira, § piro ula din inema. ²⁴ Palansang danen kanen i naan ta krus. Pagtapos ta paglansang, paulas-ulas danen iya na mga bayo paagi ta paggabot-gabutay aged mlaman daw ino na bayo makamang ta kada isya.

²⁵ Tallo uras galambay en alin ta pagsennang ta adlaw na palansang danen Jesus i naan ta krus.

²⁶ Naan ta karatula na naan dya nasulat akusar kuntra ki kanen, iling ti nasulat: ARI TA MGA JU-

DIO. ²⁷ Na kanen i palansang naan ta krus, darwa na matakaw palansang man naan ta mga krus.

Krus an ta mga matakaw patindeg na isya an naan dapit ta iya na tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.

²⁸ Ta iling tan na paagi, natuman ambal an naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Pabilang kanen an na isya man na kriminal.”*

²⁹ Mga ittaw na galambay dya gatande-tande gid ta pag-insulto ki Jesus na danen an gambal, “A!

Ambal no gubbaen no Balay Ta Dyos daw patin-

degen isab seled ta tallo adlaw! ³⁰ Daw kaya no iling an tan, luwasen no imo an na kaugalingen! Manaog ka dyan ta krus yan!”

³¹ Iling man tan, Jesus i papagayyaan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Gaisturyaay danen an,

“Lagen nyo ittaw na yan! Paluwas din kabui ta duma na mga ittaw, piro iya an na kaugalingen na kabui dili din maluwas. ³² Kanen kon Pinili Ta

§ **15:23** Ta timpo Jesus, bulong na buat alin ta tagek ta tanem na mira pagamit para bulong ta sakit. * **15:28** Isaias 53:12 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-utso.

Dyos Na Mag-ari na Ari Ta Mga Linai Israel. Dapat manaog kanen an dayon anduni alin ta krus aged patian ta kanen an.”

Bisan mga matakaw na pasilutan ta kamatayen duma ki kanen, papagayyaan man danen kanen an.

Kamatayen Jesus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ Na ugto-adlaw en, gadelem bilog na lugar dya asta ta tallo uras. ³⁴ Pag-abot ta katapusan ta pangallo na uras na gadelem, gasinggit Jesus i na bakod iya na kagi, “Eloi, Eloi, lema sabactani?”† na beet ambalen, “Dyos ko, Dyos ko, man-o tak pabay-an a no?”‡

³⁵ Duma na mga ittaw na gatindeg dani ki Jesus kamati ta iya na singgit daw ambal danen, “Matian nyo! Paumaw din Elias ya!” ³⁶ Isya na mama gadlagan na mamang ta ispunga. Pasawsaw din ispunga an naan ta agsem na bino daw pabetang din naan ta ugbos ta baston daw padeel naan ta baba Jesus aged na masepsep. Ambal din, “Largaan nyo nang kanen an. Lagen ta abi daw mabot gid Elias ya daw kamangen kanen an naan ta krus.”

³⁷ Gasinggit Jesus i na bakod iya na kagi daw nabugto iya na ginawa. ³⁸ Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos nagisi na tenga gid alin ta apaw

† 15:34 Eloi, Eloi, lema sabactani ambal na naan alin ta Aramaic na linggwai. ‡ 15:34 Mga Salmo 22:1

paebes. § 39 Upisyal ta mga sundalo na gatindeg naan ta atubangan Jesus kamati ta iya na singgit* daw kakita gid na nabugto iya na ginawa. Gambal upisyal i, “Matuod gid man! Ittaw na yan Bata Ta Dyos.”

40 May mga bai na naan gatindeg ta madyo na gatan-aw ta mga natabo. Anen man dya danen i Maria Magdalena, Maria na inay Joses daw Santiago na paumaw na Angngod daw anen man dya Salome. 41 Na ula pa napatay Jesus i, na naan pa kanen ta Galilea, pirmi danen an gakuyog daw gatabang ki kanen. Tama pa man mga duma na bai gatan-aw ta mga natabo ki Jesus. Danen an gakuyog man ki Jesus ta iya na pag-iling naan ta Jerusalem.

Paglebbeng Ki Jesus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Napatay Jesus naan ta Adlaw Ta Pagpripapar na yon man adlaw bag-o Adlaw Ta Pagpuay. Na mapon gid en,† 43 nangiseg gid Jose i na taga-Arimatea na miling ki Pilato daw maglisinsya na

§ 15:38 Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primero na selled ta Balay Ta Dyos daw pinakaselled. Kurtina ya mga disi-utso mitros kadasen, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen. * 15:39 Naan ta pila na mga kupyta ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula ambal na kamati ta iya na singgit naan ta birsikulo trintay-nuibi. † 15:42 Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Gani, ta pagsalep ta adlaw naan ta adlaw na napatay Jesus, lambay en Adlaw Ta Pagpripapar daw umpisa en Adlaw Ta Pagpuay.

kanen mamang ta lawa Jesus. Jose i kala na mimbrow ta Sanedrin na katasanan na kunsyo ta mga Judyo daw gapaabot kanen ta timpo na magumpisa pagdumala an ta Dyos. ⁴⁴ Na nasugiran Pilato na patay en Jesus, gatingala kanen an. Paumaw din upisyal ta mga sundalo daw painsaan daw matuod na patay en Jesus. ⁴⁵ Na namatian Pilato sugid ta upisyal na patay en Jesus, patugutan din Jose i na kamangen lawa Jesus. ⁴⁶ Gapalit Jose i ta maalen na tila na lino.† Pakamang din lawa Jesus naan ta krus daw putuson paagi ta pagblebed ta tila ya.§ Pabetang din lawa ya Jesus naan ta lebbengan na bato na palungagan na paryo ta kwiba. Pasaraan din lebbengan an ta bakod na bato na papaligid naan ta gangaan. ⁴⁷ Nlaman Maria Magdalena daw Maria na inay Joses daw indi nalebbeng Jesus ya tak naan danen dya na gatan-aw ta paglebbeng Jose ki Jesus.

16

Pagbannaw Ki Jesus

(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Paglambay ta Adlaw Ta Pagpuay na gasalep en adlaw daw umpisa una na adlaw ta dumingo, danen Maria Magdalena, Maria na inay Santiago daw Salome na iran na duma gapalit ta ammot na mga pamanyos aged betangan lawa Jesus. ² Ta yon man na una na adlaw ta dumingo na bag-o

† **15:46** May pasaysay parti ta lino na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Marcos 14:51. § **15:46** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judyo na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng.

nang pa gasennang adlaw, gapanaw danen an na miling ta lebbengan ya Jesus.* ³ Ta iran na pagpanaw, gainsaay danen an, “Ya! Kino taan kani magligid ta bato na sara ta lebbengan ya?” ⁴ Iling tan ambal danen tak sikad bakod bato ya. Pag-abot danen ta lebbengan, nakita danen na bato ya naligid en. ⁵ Gaselled danen naan ta lebbengan daw may nakita danen na isya na mama na batanen. Iya na bayo puti na langkaw. Gamungko kanen naan dapit ta tuo ta sellid ta lebbengan. Nadlek gid danen an. ⁶ Gambal kanen ki danen, “Dili kaw madlek. Nlaman ko na papangita nyo Jesus ya na taga-Nazaret na nalansang naan ta krus. Kanen ya pabannaw en ta Dyos! Ula di en! Lagen nyo nabetangan ta iya na lawa. ⁷ Miling kaw naan ta iya na mga tinudluan daw sugiran nyo danen ya, labi gid ki Pedro, na gauna Jesus ya ki danen naan ta Galilea. Naan danen dya makita kanen ya paryo ta iya na naambal ki danen.”

⁸ Gagwa mga bai an naan ta lebbengan daw gadlagan. Sikad gid tingala danen daw gakereg ta subla na kulba. Ula danen gasugid ta maskin kino parti ta iran na inagian tak nadlek gid danen an.

*Pagpakita Jesus Ki Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)*

* **16:2** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw Adlaw Ta Pagpuay na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. Beet ambalen na Sabado kilem gapalit mga bai ya ta mga pamanyos daw gatunuga danen daw ta Duminggo sellem giling danen naan ta lebbengan.

⁹ Nabannaw Jesus i naan ta una na adlaw ta duminggo.† Na sellem pa ta yon man na adlaw, una kanen gapakita naan ki Maria Magdalena. Maria Magdalena an bai na naan alin ki kanen napagwa Jesus pitto na malain na ispiritu.‡
¹⁰ Pagkita Maria ki Jesus, giling kanen naan ta mga tinudluan Jesus daw naabutan din na danen an gangasebe pa daw gangagal. Pasugiran din danen an na bui Jesus ya. ¹¹ Piro, ula danen gapati ta iya na sugid na Jesus ya bui daw gapakita ki kanen.

Pagpakita Jesus Naan Ta Darwa Din Na Tinudluan

(Lucas 24:13-35)

¹² Jesus i gapakita man na gabag-o iya na sura naan ta darwa din na tinudluan na danen gapanaw na miling naan ta baryo. ¹³ Pagkita danen ki kanen, gabalik danen an naan ta Jerusalem. Pasugiran danen iran na mga duma na Jesus i gapakita ki danen, piro ula man gyapon gapati iran na mga duma.

Pagpakita Jesus Naan Ta Unsi Na Apustulis

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

¹⁴ Ta uryan, gapakita Jesus i naan ta unsi na apustulis§ na danen an gakaan. Pagilekan

† **16:9** Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw ta mga Judio na una na adlaw ta duminggo na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. ‡ **16:9** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo nuibi asta binti. § **16:14** Unsi nang en mga apustulis tak Judas ya gapakamatay. Pwidi nyo mabasa parti ta pagpakamatay din naan ta Mateo 27:5 daw Mga Binuatan 1:18.

din danen an tenged na ula danen gapati daw deszen iran na ulo tak ula gapati ta sugid ta mga kakita ki kanen pagtapos na kanen an pabannaw. ¹⁵ Pasugo Jesus danen an, “Miling kaw ta mga itlaw naan ta bilog na kalibutan daw isugid naan ki danen miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. ¹⁶ Maluwas mga itlaw na magpati ta miad na balita daw magpabautismo, piro mga itlaw na dili magpati, maageman danen silot na ula katapusan. ¹⁷ May mga katingalaan na sinyalis na makita nyo na buaten ta mga itlaw na gapati. Iling ti mga sinyalis: Paagi ta pagsambit ta ake na ngaran, mapagwa danen malain na mga ispiritu na naan ta mga itlaw. Mambal danen an ta duma na mga linggwai na ula gani danen naistudyui. ¹⁸ Dili danen an maino maskin mabitan danen mga bekkessan daw maskin kainem man ta ilo. Mapaayad danen mga itlaw an na may masakit paagi ta pagtungtong ta iran na mga lima.”

*Pagbalik Jesus Naan Ta Langit
(Lucas 24:50-53; Mga Binuatan 1:9-11)*

¹⁹ Pagtapos ambal Ginuo Jesus ta mga apustulis, padala kanen i naan ta langit daw gapungko kanen naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo.* ²⁰ Iya na mga tinudluan gawali naan ta bisan indi na lugar. Ta iran na pagwali, patabangan ta Ginuo danen an daw iran an na pawali pamatuuran din paagi ta mga katingalaan na nabuat danen.

* **16:19** Ambal an na gapungko naan tengged ta Dyos naan dapit ta tuo beet ambalen na Jesus gadumala na kanen daw Dyos isya nang ta uturidad.

**Pulong ta Dyos: Genesis daw bag-o na
kasugtanan
New Testament in Kagayanen**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kagayanen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789718260722

The New Testament

in Kagayanen

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

709ea6af-436e-5fdf-ab05-7100c7987131